DARBININKAS

XLVIII NR. 32. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, BALANDIS - APRIL 30, 1963 919 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN 21, N. Y. 10 CENTŲ

Nikita jau pasiuntē savo draugą Serovą į kalējimą?

Gandai, ar Chruščiovas pasitrauks, ar bus išstumtas ar dar kitus išstums, bet politika su JAV užlaužē aštriu kampu — jokių nuolaidų dēl Laoso ir atomų derybų

Chruščiovo pareiškimai ir dar bai Vakaruose sukėlė spėliojimų dėl jo ir jo politikos ateities.

AR JIS PASITRAUKS?

Balandžio 24 darbininkų grupei Chruščiovas priminė, kad jis jau 69 metų ir **"kiekvienas supranta, jog aš negaliu visą laiką laikytis pozicijose, kurias dabar turiu valstybėje ir partijoje".** Tas pareiškimas leido spėlioti, kad Chruščiovas pasitrauks iš ministerio pirmininko pareigų, pasilikdamas tik vyriausią vietą savo rankose — partijos sekretoriaus. Spėliojama, kad jo vietininkas bus **Frol Kozlovas,** 54 metų. Tačiau primenama, kad Kozlovas ne vi sur pritarė Chruščiovui; buvo priešingas jo leistai "liberalizacijai", kuri pridarė partijai netvarkos. Dėl to kyla ir spėliojimų:

O GAL CHRUŠČIOVAS SURAS NAUJUS ATPIRKIMO OZIUS?

Chruščiovas papratęs daryti staigmenas. Didžiausia staigmena buvo Stalino pasmerkimas. Į vieną dabar galimą staigmeną dėmesį atkreipia J. Alsop (NYHT). Būtent, į bylą, kuri turi šiom dienom prasidėti ir kurioje yra kaltinamas Sovietų pareigūnas **Oleg Penkovsky** ir anglas **Grenville Wynne.** Kokio ryšio ši byla su Chruščiovu gali turėti, rodo kai kurios smulkmenos:

Suimtasis Oleg Penkovsky yra generolas, kuris ilgą laiką buvo sekretorius moksliniame patariamajame komitete prie ministerių tarybos. Wynne buvo tiesiog sovietų policijos pagrobtas Vengrijoje ir atgabentas į Maskvos kalėjimą. Kaltina, kad jis **tarnavęs Amerikos CIA ir anglų slaptajai tarnybai, o Penkovsky jam informacijas teikęs.** Svarbiausia betgi asmens, su kuriais Penkovsky turėjo ryšius.

IVAN SEROVAS

Labai geruose santykiuose jis buvo su generolu **Ivanu Serovu,** buvusiu slaptosios policijos šefu, paskutiniu laiku jau apsaugos ministerijos saugumo šefu. **Dabar Ivan Serov esąs suimtas ir laikomas kalėjime.** Nuo Serovo siūlas veda į apsaugos ministerį maršalą **Rodion Malinovskį,** kuris Serovą protegavo. Penkovskio ryšiai siekia dar aukštesnius žmones —esą viena iš **Frolo Kozlovo dukterų** priėmė dovanas, kurias tas atgabeno iš rytų Europos.

J. Alsop spėja, kad Penkovskio byla yra užtenkama medžiaga politiniam reikalui. Pagal sovietinį papratimą nemalonė krinta ir tiem asmenim, su kuriais nusikaltėlis turėjo ryšius. Taigi **Chruščiovas turi medžiagą sulikviduoti ir Kozlovui bei Malinovskiui, kurie laikomi įtakingiausi iš visų galimų opozicijos asmenų.** Ar Chruščiovas norės daryti naują staigmeną?

RUSK: Ar pavyks sutaikyti Pakistaną su Indija

Valstybės sekr. Dean Rusk, išvyko devyniom dienom į Europą ir Aziją. Lankėsi Turkijoje, kur jam nusiskundė valdžios atstovai, kad **Nato kariniam reikalam perkasi chromą ne iš Nato nario Turkijos, bet iš Nato priešininko — Sovietų Sąjungos.** Po vizito Persijoje Rusk atvyko į Pakistaną, kur balandžio 30 prasidėjo Cento konferencija. Čia sunkiausias uždavinys — **išlyginti santykius tarp Pakistano ir Indijos.** Pakistane sukilusios nuotaikos prieš Ameriką ir Angliją dėl ginklų paramos Indijai. Pakistanas jaudinas, kad tie ginklai bus nukreipti prieš Pakistaną.

Grįždamas Rusk lankysis Jugoslavijoje. Titas nori lyginti santykius su Amerika, kada pamatė, kad Kongresas atsisakė duoti jam pinigų, kada jis nuėjo su Maskva aiškiai prieš Amerikos politiką.

DEAN RUSK

CHRUŠČIOVAS: Kodėl rūstus Amerikai

Harrimanas, valstybės sekretoriaus pav. politiniam reikalam, su prezidento laišku nuvyko į Maskvą balandžio 25. Rytojaus dieną jis kalbėjosi su Chruščiovu. Priėmimas Harrimanui buvo labai šaltas, o pasikalbėjimas su Chruščiovu nedavė nieko Laoso taikai atstatyti. "Tenka laukti ir žiūrėti, ką ateitis atneš", pareiškė Harrimanas grįžęs į New Yorką.

Castro balandžio 28 buvo priimtas su didelėm iškilmėm. Jose nedalyvavo Amerikos, Anglijos, Prancūzijos atstovai. Jie buvo nuvykę tuo metu pas išvykstantį Harrimaną.

Tuo skirtingu priėmimu **Chruščiovas akivaizdžiai pademonstravo pagriežtėjusią liniją prieš Ameriką. Tokia linija jis tikisi sumažinti Kinijos komunistų nepasitenkinimą, o taip pat ir opoziciją namie.**

Liniją prieš Ameriką bei apskritai prieš Vakarus Chruščiovas demonstravo ir savo pareiškimuose italų spaudai, kaltindamas Ameriką dėl įtampos Kuboje; Gromyko kaltino Ameriką dėl Laoso neutralumo pažeidimo; Berlyne sovietiniai lėktuvai ėmė kliudyti Amerikos helikopterių skraidymą. Kiek Amerikos veiksmai ir pareiškimai santūrus, taikingi, tai tiek Chruščiovo pareiškimai ir veiksmai yra provokacinio agresinio pobūdžio. Spėjama, kad šiuo griežtumu Maskva šiuo tarpu nori priversti Ameriką padaryti nuolaidas pirmiausia dėl Laoso.

LAOSAS: Ko norėjo, jau pasiėmė jėga

Kodėl Laose komunistai sulaužė paliaubas, ėmėsi kariauti prieš neutralistų kariuomenę, o dabar vėl galėtų skelbti paliaubas, U.S. News . . .Report taip aiškina:

Pradžia buvo pereitą lapkritį. Honoi, šiaurės Vietnamo sostinėj, komunistų vadai pripažino, kad nukariauti pietų Vietnamą nesiseka taip, kaip buvo suplanuota. Amerikos pagalba pietų Vietnamo vyriausybei sutrukdė komunistų planus. Buvo pastatyti strateginėse vietose įtvirtinimai; buvo užblokuota jūra nuo šiaurės Vietnamo iki pat pietų. Komunistų jėgom sunku buvo įsibrauti. Sutarė tad ieškoti kelio pro Laosą ir paimti tam reikalui Laoso juostą nuo šiaurės iki pat Cambodia pagal Vietnamo Laoso sieną. Sritis buvo valdoma komunistų ir neutralistų kariuomenių. Komunistai mėgino pašalinti neutralistus įtikinėjimais, paskui papirkinėjimais, o pagaliau kovo 31 ginklu užsimojo pašalinti neutralistus iš jiem reikalingos srities. Per 22 dienas neutralistus išstūmė ir jau balandžio 26 turėjo tai, ko jiem reikėjo. Dabar jie jau gali paliaubas priimti, nes tiesioginis taikinys yra pietų Vietnamas, ne pats Laosas. Kai Vietnamas bus jų rankose, tada savaime visa kita ateis.

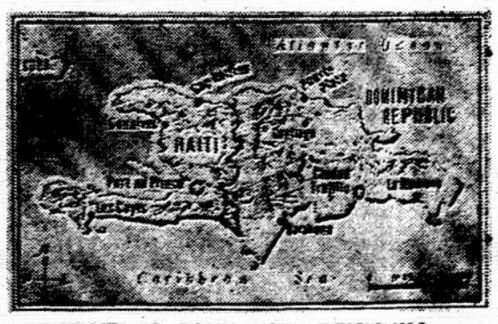

HAITI IR DOMINIKONŲ RESPUBLIKA

PRANCŪZIJA JAU TURI SAVO ATOMUS

Prancūzijos apsaugos ministeris paskelbė, kad Prancūzija jau turi savo atomines bombas tris kartus stipresnes nei numestoji Hiroshimoje. Lėktuvus atominėm bombom turės 1966, povandeninį atominį laivą turės 1969. Prancūzijos atominiai ginklai bus tiesiogiai skirti Sovietų didesniems miestam. Šie ginklai bus tikroji Europos apsauga. Pareiškimas pagilino prarają tarp Amerikos ir Prancūzijos. Amerika skelbiasi, kad jos atominiai ginklai bus nukreipti tik į karinius taikinius.

— **Kuba** išleido į Miami papildomai 675 egzilus.

HAITI IR DOMININKONŲ GAISRAS

Dominikonų Respublika balandžio 29 paskelbė savo kaimynui Haiti ultimatumą: arba Haiti grįžta prie tarptautinių diplomatinių teisių, arba Dominikonai siunčia savo marinus į Haitį. Įsikišo Amerikos Valstybių Organizacija. Haiti ir Dominikonai jos tarpininkavimą priėmė, Haiti iš anksto pažadėjus, kad ji patenkina Dominikonų reikalavimą.

Konfliktas kilo balandžio 26, kada Haiti diktatoriaus Duvalier milicija užėmė Dominikonų atstovybę, kad sugaudytų ten pasislėpusius ir azylį gavusius 23 Duvalier politinius priešininkus.

Amerikos Valstybių Organizacijos tarpininkavimas dabar turės padaryti įtakos Duvalier režimui, kuris yra diktatoriškiausias lotynų Amerikoje, pilnas korupcijos, gyventojų reikalus palikęs žemiausiame kultūros lygyje — apie 90 proc. gyventojų dar beraščiai. Amerikos duodamą paramą sunaudojo daugiausia savo milicijai stiprinti ir savo asmeninei prabangai. **Amerika jau metai paramą yra nutraukus ir su simpatija žiūri, jei režimas būtų pakeistas.** Jei bus palikta tokia pat padėtis, tai Haiti gresia virsti antra Kuba. Nuo Castro Kubos Haiti yra tik per 50 mylių.

AZIJA IR KUBA: Kodėl siunčia kovoti Azijoje prieš komunistus, o Kuboje saugoja komunistus nuo laisvės kovotojų?

D. Lawrence (NYHT) palygino Amerikos politiką Azijos ir Kubos atžvilgiu ir stebėjosi: Amerika siunčia savo karius į Aziją kovoti prieš komunistus, kurie yra per 7,500 mylių nuo Amerikos, o Kuboje, kuri yra per 90 mylių, komunistus saugoja nuo Kubos laisvės kovotojų užpuldinėjimų.

U.S. News . . .Report duoda tuo klausimu politinių sluoksnių samprotavimus. Esą Azijoje didžiausias priešas yra komunistinė Kinija, kuri veržiasi paimti savo kontrolėn visą pietų Aziją su ryžių laukais, su mineralais ir naftos šaltiniais. Geriausias sąjungininkas prieš Kiniją gali būti Sovietų Sąjunga, nes nuo Sovietų Sąjungos malonės priklauso kom. Kinijos naftos ištekliai. Bet Sovietų Sąjunga turi savo bazes ir Kuboje. Jei Kuboje Sovietus spausi, mažinsi galimybę gauti juos į talką Kinijai sudrausti. Jei Kuboje spausi, Sovietai gali daryti nerimo dar ir Berlyne.

Jei toki samprotavimai, tikrai buvo, tai juos jau apvertė aukštyn kojom patys faktai— švelnumas su Sovietais Kuboje nepadarė iš jų talkininkų Azijoje.

— **Sovietai** balandžio 29 paskelbė, kad 17 valstybių nusiginklavimo konferencija esąs tik laiko gaišinimas.

— **Lotynų Amerikos** penkios valstybės pasisakė už nuatomintą erdvę lotynų Amerikoje —Brazilija, Bolivija, Čilė, Ecuadoras, Meksika.

W. Lippmann abejoja, ar Chruščiovas tebeturi visą politinę galią, jei pasisakė, kad Laoso likimas nepriklauso nuo Sovietų.

— **Jungtinis štabas** pasisakė už atominius bandymus ore. Kitaip Sovietai pralenks, ypačiai raketom, kurios skirtos raketom gaudyti. Apsaugos sekretorius McNamara pasisakė prieš, nes tai bus nepopuliaru opinijoje.

— **J. Valstybės** balandžio 29 pareiškė protestą J. Tautom, kad jos išplatino Sovietų memorandumą su įžeidžiančiais žodžiais J. Valstybėm.

— **Vokietijoje** Baden-Wuerttemberge streikuoja 140,000 metalo darbininkų.

TYLA AR KOVA PRIEŠ SOVIETUS?

Ar tylos politika randa pritarimo vyriausybėje, Kongrese?... Ar ją pateisina faktai?

Amerikos politika nėra vieninga dėl santykių su Sovietais ir su jų pavergtais kraštais. Vyriausybės linija nesutampa su opozicijos ir Kongreso nusistatymais.

Vyriausybėje šiuo metu persveria nusistatymas **išlaikyti esamą padėtį, vengti, kas rizikuotų nauja įtampa, kas provokuotų Sovietus, kas kenktų Chruščiovo prestižui.**

Šią liniją labiausiai rodė Kubos įvykiai. Tarp naujų tos pačios linijos įvykių žymėtinas uždraudimas vakarų Vokietijos parlamentui rengti sesiją vakarų Berlyne. Neturi būti sudarytas įspūdis, kad vakarų Berlynas yra vak. Vokietijos dalis, nors nekeliama klausimo dėl rytų Berlyno priklausymo rytų Vokietijai.

Kaip tos pačios linijos ženklas buvo paskelbtas ir egzilų vaidmens nuvertinimas ir paramos jų tautiniam komitetam susiaurinimas.

Šios linijos autoriais laikomi prezidento patarėjas **Bundy** ir valstybės departamento planavimo šefas **Rostowas.**

McGEORGE BUNDY

WALT ROSTOWAS

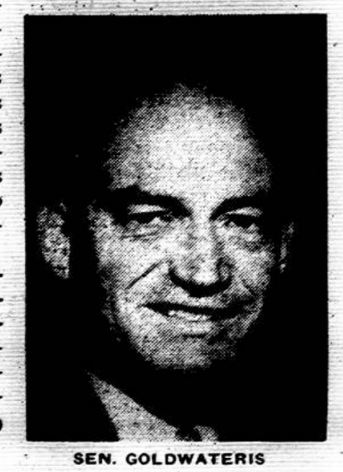

SEN. GOLDWATERIS

Vyriausybės linijai nepritaria opozicija, respublikonai. Nixonas pasisakė už veiksmingą politiką, už sovietinės bazės iš Kubos šalinimą, už egzilinių veiksnių rėmimą, už viities davimą pavergtom tautom. Arizonos senatorius **Goldwateris** įtraukė į Congressional Record straipsnį iš The Oakland Arizonas Tribune balandžio 11 dienos, kuriame kartojami panašūs tvirtinimai kaip anksčiau Chicagos American ir kituose laikraščiuose Alleno ir Scotto pareiškimai. Būtent: Kennedy vyriausybė tyliai ir radikaliai keičia šaltojo karo diplomatiją; Bundy-Rostowo paruoštas planas atsako bet kokią pagalbą sukilimam, jei toki kiltų Sovietų pavergtuose kraštuose; atsako paramą egzilų veiklai, ypačiai baltų ir slavų, nes egzilų vaikla kliudanti prezidento "didžiajam planui sudaryti laisvų valstybių bendruomenę, kuri veiktų savo vidaus jėga ir patrauklumu." Straipsnis vertina, kad tai naivus samprotavimas. O juo pagrįsta Rostowo Bundy politika stumia į nusiminimą milijonus, stiprina Sovietus ir kursto juos imtis naujų provokacijų be jokios baimės.

Kongrese tuo pat metu auga skaičius rezoliucijų, kurios savo turiniu yra priešingos anai tylos ir susitaikymo su esama padėtim linijai. Tenka vėl žymėti, kad rezoliucijų skaičių padidino Maino kongresmanas **Clifford G. McIntire,** kuris balandžio 23 pateikė taip pat rezoliuciją už Baltijos valstybes — reikalauti, kad jų klausimas būtų keliamas J. Tautose. Kongresmanai taip pat neatleidžia minties ir pastangų sudaryti Atstovų Rūmų specialų komitetą pavergtų tautų reikalam. Tai vis ne tylos ir susitaikymo su esama padėtim politika, bet aktyvus spaudimas prieš agresorių

Žymėtina, kad šiose pastangose už specialaus komiteto sudarymą **kongresmanai šaukiasi . . .visuomenės paramos.** The Tablet paskelbtas Philadelphijos demokrato **Daniel J. Floodo** laiškas, kuriame informuoja, kad jis ir jo kolegų apie porą tuzinų yra pateikę rezoliucijas specialaus komiteto reikalu. Kongresas negali ignoruoti to spaudimo. — sako Flood. — **Jūs galite mums padėti, rašydami laiškus Howard W. Smith, kuris yra tvarkos komiteto pirmininkas.**

—o—

Įvykiai geriausiai patikrina teorijų vertę. Įvykiai jau pasisako ir prieš Rostowo-Bundy teoriją. **N. Y. Times** informuoja, kad **pagrieštėjusi Sovietų linija stiprina Kennedy vyriausybėj poziciją tų, kurie reikalauja kovingumo.** Pažymima, kad Kubos egzilų pažabojimas nesusilaukė iš Sovietų jokios kompensacijos, nes Sovietai tesupranta tik jėgos kalbą. Tie, kurie ragino eiti į nuolaidas dėl inspekcijos Kuboje, jaučiasi apsivylę, ir **N.Y. Times** tvirtina, kad **jų įtaka vyriausybėje silpstanti.**

Kun. L. Povilonis mirė kalėjime

Pranešimu iš Lietuvos, **buvęs Klaipėdos klebonas kun. Liudas Povilonis Vilniaus kalėjime miręs.** Jis buvo pernai, sausio mėn. Vilniaus teismo nuteistas 10 metų kalėjimo už Klaipėdos bažnyčios statymą, formaliai už ūkinę spekuliaciją, kaip dabar mada Sovietuose kaltinti.

ITALIJOS RINKIMAI

Italijos rinkimų sekmadienį ir pirmadienį daviniai dar negalutiniai. Daliniai daviniai rodo daugiau laimėjus kraštutinius sparnus — liberalus ir komunistus. Už liberalus pasisakė dalis tų, kurie balsuodavo už krikščionis demokratus, bet dabar pasitraukė, kai Fanfani padarė sąjungą su Nenni socialistais. Komunistai laimėjo Nenni socialistų sąskaita, nes kairieji socialistai ne visi buvo patenkinti, kad Nenni padavė sąjungą su krikščionim demokratais. Patys krikščionys demokratai negalutiniais daviniais gavę apie 4 proc. mažiau balsų.

KAROLIS ZARINIS MIRĖ

Latvijos atstovas Londone Karolis Zarinis balandžio 29 mirė.

Karolui Zariniui Latvijos ministerių kabinetas dar 1940 gegužės 17 buvo suteikęs ypatingus įgaliojimus veikti užsieniuose Latvijos vardu, jei būtų Latvijoje sukliudyta vyriausybė. Jam mirus įgaliojimai turi tekti Alfredui Bilmaiu, tekta atstovui Washingtone. Bet Bilmanis jau anksčiau mirė. Tad atstovui prof. Spekke.

— **New Yorke** iškilo aikštėn, kad gydytojų egzaminų komisijoje už kyšius buvo galima gauti iš anksto egzaminų uždavinius. Vienas gydytojas sumokėjo 4,000, kitas 1,000 dol.

Vis labiau pajaučia savo žmogiškąją vertę

Pop. Jono XXIII enciklika Taika Žemėje (2)

II DALIS: Santykiai tarp asmenų ir valdžių

VALDŽIOS REIKALINGUMAS IR JOS DIEVIŠKOJI KILMĖ

Žmonių bendruomenė negali nei gerai valdytis nei progresuoti be tam tikrų asmenų, kurie turi teisėtą valdžią, palaiko institucijas ir atlieka darbus, reikalingus visų gerovei.

Kaip suprasti kartojamus šv. Povilo žodžius, kad valdžia kyla iš Dievo, paaiškino šv. Jonas Chryzostomas sakydamas: Ar kiekvienas valdovas yra Dievo skirtas? Ne, tô aš nesakyčiau, nes kalbu ne apie individualius valdovus, bet apie pačią valdžią. Aš tesakau: dieviškoji išmintis patvarkė, kad būtų valdžia, kad vieni valdytų, kiti klausytų.

Tačiau valdžia nereiškia galios be kontrolės. Kadangi teisė valdyti kyla iš moralinės tvarkos, kurios šaltinis yra Dievas, tai jeigu civilinė valdžia įsako ar leidžia, kas yra priešinga šiai tvarkai, taigi priešinga ir Dievo valiai, — jos įstatymai nesaisto žmonių sąžinės, nes Dievo reikia klausyti labiau nei žmonių. Tokia valdžia negali kištis į asmens sąžinės reikalus. Tai jau yra Dievo sritis.

Valdžios kildinimas iš Dievo nereiškia, kad žmonės neturi teisės tai valdžiai vykdyti parinkti asmenis ir valdžios vykdymo formas.

BENDROSIOS GEROVĖS SIEKIMAS

— **Valdžios tikslas.** Asmenys ir jų grupės turi pareigą prisidėti prie bendrosios gerovės. Jie turi suderinti savo interesus su bendruomenės interesais ir turi naudotis savo gėrybėm bei patarnavimais pagal tvarką, kurią nustato civilinė valdžia, vadovaudamasi teisingumo reikalavimais.

Kadangi valdžia turi vykdyti bendrąją gerovę, tai ji turi aiškiai atsižvelgti į tos bendruomenės esminius elementus. Atsižvelgti ir respektuoti asmenų grupių etninius požymius. Tos vertybės betgi nėra dar viskas bendrojoje gerovėje. Bendroji gerovė yra susijusi su apskritai žmogiškąją prigimtimi, taigi turi atsižvelgti į asmenis.

Valdžia turi rūpintis visų asmenų gerove, nerodydama pirmumo specialiai kuriem asmenim ir kuriai grupei. Teisingumas ir lygybė kartais gali reikalauti, kad civilinė valdžia kreiptų daugiau dėmesio padėti tiem bendruomenės nariam, kurie mažiau pajėgia ginti savo teises ir pareikšti teisėtas savo pretenzijas.

— **Valdžios atsakomybė, asmenų teisės ir pareigos.** Mūsų laikais viešoji gerovė garantuojama tuo, kad yra vykdomos asmens teisės ir pareigos. Valdžios pagrindinis rūpestis dėl to užtikrinti, kad šios teisės būtų pripažįstamos, apgintos ir vykdomos, derinantis su kitų teisėm — taip, kad kiekvienas galėtų lengviau atlikti savo pareigas. Nes apsaugoti asmens teises ir palengvinti jam atlikti pareigas turėtų būti esminis kiekvienos valdžios uždavinys. Asmens teisių vykdymas neturi grėsti kitų asmenų teisėm.

Piliečių ūkinei bei socialinei pažangai valdžia turi vykdyti tokius patarnavimus kaip kelių tiesimas, susisiekimas, vandens parūpinimas, statyba, viešoji sveikata, palengvinimai religinei praktikai, poilsiui.

Valdžia taip pat rūpinasi, kad draudimo sistema piliečiam būtų prieinama; kad tie, kurie gali dirbti, turėtų darbą; kad jų atlyginimas už darbą būtų suderintas su teisingumo ir lygybės įstatymais.

Valdžia turėtų užtikrinti, kad darbininkai pramonėje galėtų pareikšti savo atsakomybę įmonės organizacijoje. Pagaliau, kad visiem piliečiam būtų parūpintos kultūrinės galimybės, kiek tai galima pagal jų gyvenimo krašto sąlygas.

VALDŽIOS STRUKTŪRA IR VEIKIMAS

Negalima nuspręsti, kokia valdžios forma yra tinkamiausia ir kaip valdžia gali sėkmingiausiai atlikti savo funkcijas. Valdžios struktūrą nustatant daug reikšmės reikia skirti istorinėm sąlygom, kurios yra skirtingos skirtingais laikais ir skirtingose vietose. Tačiau valdžios forma turėtų atitikti trejopas pagrindines valdžios funkcijas — įstatymus leisti, juos vykdyti ir teisme kelia priežiūrėti įstatymų laikymo ir jų vykdymo teisėtumą.

— **Įstatymas ir sąžinė.** Neginčijamas dalykas, kad teisinė struktūra, suderinta su moraline tvarka ir politinio išsivystymo sąlygom, geriausiai pasitarnauja bendrajai gerovei siekti.

— **Piliečių dalyvavimas viešajame gyvenime.** Asmens vertė reikalauja aktyviai dalyvauti valdyme, nors būdas, kuriuo tai daroma, priklauso nuo išsivystymo politinės bendruomenės, kurioje jis gyvena.

Iš tokio dalyvavimo tie, kurie valdo, turi ryšį su piliečiais, ir lengviau jiem pažinti, ko iš tikrųjų reikia bendrajai gerovei. Taip pat faktas, kad valdantieji valdžios pareigose yra tik ribotą laiką, apsaugoja juos nuo sustingimo ir duoda galimybę pakeisti juos pagal socialinės pažangos reikalavimus.

— **Mūsų dienų ženklai.** Mūsų laikais pirmiausia yra pastebima tendencija surašyti chartose pagrindines žmogaus teises. Antra, asmens teisės surašomos konstitucijose, kurios nubrėžia taip pat valdžios galias, valdžios formas ir dalyvavimą valdžioje. Joje apibrėžiamos asmens teisės ir pareigos. Tos tendencijos aiškiai rodo, kad mūsų laikų žmonės vis labiau pajaučia savo kaip asmens vertę.

Toliau eina trečia dalis — apie santykius tarp valstybių.

(bus daugiau)

LOS ANGELES, CALIF., skautų mūgėje balandžio 7. Iš k. į d. konsulas dr. J. Bielskis, Ona Bielskienė ir skautų rajono vadas V. Pažiūra. Nuotr. L. Briedžio.

SPAUDA

Apie balsus iš anapus ir šiapus uždangos

Anapus: Kaip popiežius esąs pasekęs kan. Stankevičiaus pėdom; kodėl kun. Ragauskas pasekė enkavedistų pėdom, o Morkus kandžioja Alto vadovus.

Šiapus: Kas nubyrėjo į okupanto talkininkus; kaip Bimba moko nubyrėjusius rodyti "ofensyvo" ir kaip Šalčiaus "ofensyvas" patikėjo pranašavimais apie greitą partijos galą Lietuvoje ir baigėsi grasinimais Chicagos operos nariam.

Lietuvių komunistinėje spaudoje pasirodo informacijų apie pareiškimus žmonių, esančių sovietinėje kontrolėje. Antai Laisvė balandžio 12 pakartojo iš Tiesos pasikalbėjimą su kan. J. Stankevičium, Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos valdytoju. Jo žodžius apie įspūdžius iš Bažnytinio susirinkimo Vatikane sovietinis laikraštis taip suredagavo:

"Dalyvaujant visuotiniame Bažnyčios susirinkime Vatikane teko susidurti su daugybės tautų atstovais. Labai charakteringa tai, kad tie atstovai, kurie dirba savo tautose, daugumoje yra taikos šalininkai. O tie, kurie dėl karo ar kitų priežasčių nuo savo tautų atitrūko, vadinamieji egzilai (išeiviai) taikos reikalo suprasti ir nepajėgia ir nenori. Taikos šalininkams labai džiugu, kad dabartinis popiežius Jonas XXIII ryžtingai yra įstojęs į taikos gynimo sąjūdį ir tuo klausimu dažnai ir aiškiai pasisako, neatsižvelgdamas į kai kurių priešininkų balsus."

Savo pareiškimo pradžioje kan. J. Stankevičius buvo pareiškęs apie save: "Taikos gynimo sąjūdžiui aš priklausau nuo pat jo pradžios". Taigi, džiugu, kad dabar ir popiežius "paseke" jo pėdom ir įstojo į tą sąjūdį . . .

Taip tyčiojasi kontrolieriai iš žmonių pareiškimų ir minčių . . .

Ar tiek tebūtų leista kan. J. Stankevičiui pasakyti ir tada, jei jį atsiųstų į Ameriką?

—o—

Liaudies Balse, Kanados liet. kom. laikraštv, balandžio 12 rašė kun. **J. Ragauskas** apie "niurią filosofiją", kuri plaukianti iš religijos, neleidžiančios džiaugtis gyvenimu. O apie tos religijos atstovus kunigus: "Beje patys kunigai savo gyvenimo būdu visada prieštaravo savo skelbiamom taisyklėm: jie rūpindavosi kuo geriausiai įsitaisyti šiame gyvenime ir kuo mažiausiai domėjosi savo pačių pomirtine laime".

Ar tam tvirtinimui įrodyti, t.y. "rūpindamasis kuo geriausiai įsitaisyti šiame gyvenime", kun. J. Ragauskas ir nuėjo tarnauti bolševikam, nutaręs nebesirūpinti savo pomirtine laime?

—o—

Dar apie vieną balsą anapus uždangos . . . **Laisvėje** balandžio 12 R. Mizara išgyrė **Albino Morkaus** "Baltasis miestelis". Atkreipė dėmesį į vieną knygos pasakojimą, kuriame kalba apie "Atmainų" (Naujienų) redaktorių Pijų Karklaitį (Grigaitį), apie "Bičiulio" (Draugo) redaktorių Leonardą Mumutį (Šimutį), kalba su pasityčiojimu . . . Mizara suminėjo, kad knygos autorius Morkus esąs dipukas, studijavęs filosofiją ir literatūrą Paryžiaus ir Chicagos universitetuose. Nepasakė, kad jis buvo Chicagoje ir Alto tarnautojas prieš dingdamas į kitą uždangos pusę. Mizara giria Morkaus talentą. Tai, matyt, ypatingas talentas: kur laka, ten ir loja. Bet tai ne šuns talentas, nes šuo savo buvusio šeimininko nekandžioja. Nebent jau stipriai perdresiruotas.

(Bus daugiau)

Laiškai redakcijai

Malonus Pone Redaktoriau,

Su įdomumu perskaičiau K. L.J. straipsnelį: "Esi subrendęs žinokis". Jame intriguojančiai aprašyta, kaip kun. Marcelinas po meditacijų ir ilgų apgalvojimų surado iš kėblios padėties išeitį, kad "ir avis liktų sveika ir vilkas sotus".

Su širdgėla teko ten pat skaityti: "Šiais laikais mūsų vargšai lietuviai, kunigai ir vyskupijų valdytojai, Lietuvoje išgyvena dar žiauresnį prievartavimą. Jie turi šypsotis, vaišinti ir net fotografuotis su komunistais arba jų draugais. Ypač skaudu matyti lietuvių kunigų prievartavimą, kurį atlieka Amerikos lietuviai, nuvykę Lietuvon. Jie nelanko nei kunigų nei bažnyčių Amerikoje . . . Tačiau, nukeliavę į pavergtą Lietuvą, su raudono slibino pagalba ir palyda, lenda į vyskupijų kanceliarijas ir ten išprievartauja pokalbius, fotografuojasi ir sugrįžę mums fotografijas skelbia, išprievartautų kunigų lūpomis pasakoja apie tikybos laisvę"

Aprašyta ir daugiau skaudžių dalykų. Jie liečia ne tik lietuvį-kataliką, bet kiekvieną lietuvį ir padorų žmogų. Norėdamas tuose dalykuose susivokti, vaduojuosi patarimu: "Esi subrendęs — žinokis". Pripažindamas sąžinės ir įsitikinimų laisvę, aš nesmerkiu tų, kurie "nelanko nei kunigų, nei bažnyčių Amerikoje"'. . . Tai jų sąžinės reikalas. Ne mums būti jų teisėjais. Už tai jie atsiskaitys su Dievu. Bet negalima neatkreipti dėmesio į tuos Amerikos lietuvius, kurie, nuvykę į okupuotą Lietuvą, tampa apmulkintais raudono slibino pagalbininkais ir dalyvauja tenykščių vyskupijų valdytojų ir kunigų išprievartavime ir padeda vykdyti okupantams "gudrią šetonišką politiką". Ar čia kvailystė ar išdavimas? Kaip ten bebūtų, negalima to pateisinti. Toksai anų lietuvių elgesys užgauna mūsų tautos reikalus ir kovingą solidarumą. Galvoju, kad laisvi lietuviai turi teisę žinoti tokių lietuvių pavardes ir laikraščius, kuriuose tos išprievartautos informacijos spausdinamos.

Savaime suprantama, kad mes organizuota visuomeniška valia darome visa, kad užkirstume kelią tų klaidingų informacijų plėtrai ne tik savo, bet ir kitų tautų visuomenėje. Aš galvoju, kad tos rūšies laikraštininkai turėtų pasitraukti iš lietuvių žurnalistų sąjungos, jei jie yra jos nariai. Taip pat derėtų prisiminti JAV L.B. nuostatų 5 str. "Rinkimų teisės netenka tas lietuvis, kuris kenkia lietuvių tautai ar yra priešingas Lietuvos Nepriklausomybei ar pritaria sovietinei ar kitokiai Lietuvos okupacijai". Jei jie jausis nepatenkinti tokiu nutarimu, jie galės ieškoti teisybės LB Garbės Teisme.

Jus gerbiąs
Darbininko skaitytojas Z.N.

LIETUVOS LAISVINIMO VEIKSNIŲ pasitarimas Chicagoje balandžio 20. Iš k. į d. sėdi: VLIKo pirm. dr. A. Trimakas, Lietuvos gen. kon. dr. P. Daužvardis, ALTo pirm. L. Šimutis, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas, dr. P. Grigaitis, stovi: T. Blinstrubas, dr. V. Šimaitis, L. Šmulkštys, inž. E. Bartkus, dr. K. Skilanskas, M. Valdyla, A. Rudis, J. Talalas, dr. K. Drangelis.

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI savo artimuosius Lietuvoje.

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visas Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, patvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesniems informacijoms rašykite/skambinkite daugiausia patyrusiam kelionių biurui į R. Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N. Y. • Tel. CIrcle 5-7[illegible]1

Cosmos Parcels Express Corporation

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. . . . . Licensed by Vneshposiltorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS
— GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų katnaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrių:

- NEW YORK, 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
- NEW YORK 11, N.Y. — 135 W. 14th Street ..... CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway .... Tel. 268-0068
- BUFALLO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. ..... GL 8-2256
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Ave.; CH 6-4724 / 233 8030
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440
- YONKERS, N.Y. — 235 Nepperhan Ave., ... GR 6-2681
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. .. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ..... LO 2-1446
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. ..... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
- VINELAND, N.J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.

SIŲSKITE Į LIETUVĄ IR SSSR
DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui, suknelei! Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu TUOJAU!

Išpardavimas nepaprastai žemom URMO KAINOM

atraižų vilnonės medžiagos - importuotos ir vietinės — 3 - jose krautuvėse

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525

Cor. DELANCY, N.Y.C.

KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAK.

S. Beckenteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey Street.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

- vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės.
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį.
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klijentam. Prašome užeiti ir pasižiūrėti!

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 Orchard St. Tel. AL 4-8319 New York 2, N. Y.

ILGO GROJIMO LIET. PLOKŠTELĖS
(Long Play Hi-Fi Lithuanian Records)

Ar žinai tą šalį, 13 liet. dainų Romos Mastienės	$ 5.00
A. Šabaniausko dainų-šokių 2 albumai (X—$5.00 ir XI—$5.00	10.00
3 plokštelės su 40 įvairių polkų (1 pl. su 12 polkų $4.00)	10.00
Dainuojame su Rūta, Rūtos ansamblio 17 dainų (ster. $5.00)	4.00
Dainos iš Lietuvos, L. Juodis su Rūtos choru (stereo $4.50)	$3.50
Mano Lietuvos prisiminimai, L. Juodis; 14 liet. dainų	5.00
Pavergtos tėvynės dainos ir šokiai, J. Stukas; 2 plokštelės	8.00
Lietuviškos dainos ir šokiai, Monitor Co. 16 dainų ir šokių	4.50
16 lietuviškų šokių, akord. Ch. Daubaro	4.00
S. Barkus radijo vak. dainuoja, 10 dainų ir 10 kalėd. giesm.	5.00
Rožės ir tylūs vakarai, V. Stankus, 11 šokių muzikos	6.00
Lietuviški maršai, Br. Jonušas, įgrota 12 liet. patriot. maršų	7.00
Liet. dainų ir operų rinkiniai, J. Karvelis, 10 plokštelių po	5.00
Alice Stephens liet. kompozitorių 3 kūriniai (stereo $6.00)	5.00
Čiurlionio ansam. Mes padainuosim, 16 liet. dainų (st. $7.50)	6.50
Ar pameni . . . V. Stankus, 10 šokių muzika (stereo $7.00)	6.00
Tautinių šokių rinkinys (14 šokių)	5.00
Žirginėliai, Montrealio liet. dramos vaikams pasaka	5.00
Lithuanian, 2-speed record course	3.00
Dainos Lietuvai, 12 dainų komp. Sal. Čerienės	4.00
Milžino paunksmė (Montrealio liet. dramos teatr.) 3 plokšt.	15.00
Liet. dainų, šokių, polkų, žukausko-Vasiliausko juokai	4.00
Tėvynei aukojam—14 Dainavos ansamb. dainų (stereo 6.00)	5.00
A. Stephens, iš rūtų šalelės, 7 kalėd. giesmės ir 10 liet. dainų	5.00

DARBININKO ADMINISTRACIJA
910 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.
Persiuntimo išlaidoms prašom pridėti 50¢

DARBININKAS Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS
ORGANA DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

SUBSCRIPTION RATES — PRENUMERATOS KAINA

Domestic yearly	$6.00	Amerikoje metams	$6.00
Brooklyn, N. Y.	$6.50	Amerikoje metams	$6.00
Half year	$3.50	Pusei metų	$3.50
Foreign	$6.50	Užsienyje	$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS

Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai šaunomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel.: GLenmore 5-7281

Spauda svetimomis kalbomis

Kalbos atžvilgiu spauda Amerikoje vra pati įvairiausia. Jokiame kitame krašte nėra tiek laikraščių svetima kalba, kaip Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Po praėjusio karo amerikiečiai vra atkreipę į tai dėmesį. New Yorke buvo sudaryta ir ligi šiol veikia Amerikiečių Taryba, skirta šio krašto įvairiu tautybių informaciiai (American Council for Nationalities Service). Visame krašte turi apie 40 židiniu, kuriuos sudaro tarptautiniai institutai bei įvairios imigrantų organizacijos.

•

Amerikiečiu toji taryba (ACNS) siuntinėja savaitinius savo pranešimus (Press Releases), skiriamus svetimom kalbom leidžiamiem laikraščiam. Pranešimuose trumpai nušviečiami Amerikos gyvenimo bruožai, informuojama apie žymesnius savaitės įvykius bei JAV vyriausybės darbus, primenama, kas tą savaite yra žymesnio įvykę praeityje. Tai daroma tam tikslui, kad laikraščiai, leidžiami ne anglų kalba, informuotų savo skaitytojus ir juos skatintų tas žinias skleisti savo tautoje, o ypačiai susirašinėjant su gimtuoiu kraštu. Tai viena iš amerikinės propagandos priemonių.

Kiek toji priemonė neša naudos, nežinia. Vis dėlto vieną gerą darbą atlieka: palaiko ryši tarp atskirų tautybių ir kelia jų reikšme Amerikos gyvenime. Savaitiniai spaudos pranešimai siuntinėjami atitinkamos tautybės kalba. Lietuviškai leidžiamieii negalėtu pasigirti gera ir taisyklinga lietuvių kalba.

•

Spaudos klausimu išsiuntinėtame pranešime nurodoma, kad 1962 metais Amerikoje svetimom kalbom buvo dar leidžiami 768 laikraščiai, turį apie penkis milijonus prenumeratoriu, o skaitytoiu-bene dvigubai tiek. Seniau buvo žymiai daugiau. Skaitoma, kad į Ameriką vra atvvke apie 30 milijonu emigrantu, kuriem spauda sava kalba buvusi daugiau, negu tiktai ryšys su gimtuoju kraštu bei tautine kultūra. Ji teikė naudingų informacijų, kas vra Amerika, kokia ioie tvarka, kaip geriau kurtis ir tvarkytis.

Ši spauda praeityje atlikusi žymu vadovės vaidmeni. Ji mokė šio krašto demokratinės tvarkos, teikė patarimų teisiniais klausimais, aiškino darbo salygas ir santykius, ugdė Amerikos pilietybei ir bendruomenei, palaikė savo tautos tradicijas. Taip kūrėsi pažangi Amerikos mozaika.

•

Skaitytojai tų svetima kalba leidžiamu laikraščių reikalauja iš jų daugiau, negu iš leidžiamuiu anglų kalba. Tas "daugiau" buvo ir paliko anoji informacija, kurios nebereikia seniesiem šio krašto amerikiečiam. Spaudos svetima kalba uždavinys tik tada pasibaigsias, kai imigrantai visai susigyvensią su šiuo kraštu. Tuo tarpu ši spauda tebeatlieka savo vaidmeni ir tarnauia žmogiškiem reikalam. Amerikiečių ji tebevertinama.

•

Sava kalba spaudos vertė dar gali būti ir kitaip sveriama, ypač mūsų požiūriu. Mes tebevertiname kiekvienos tautos pastangas šiame krašte ne tiktai nenutausti, bet savo tautine kultūrą dar ugdyti ir plėsti. Kiekviena tauta turi tą teisę ir pareigą. Pavergtų tautų imigrantam dar yra pareiga kovoti už savo gimtojo krašto išlaisvinimą. Tuo būdu ir lietuviškoji spauda Amerikoje teturi svarbų vaidmenį, ne mažesnį kaip ir praeityje.

Kalba Maskva ir Instanbulas

Vatikano susirinkimo paraštėje (3)

Rytų ortodoksų Bažnyčia turi vadinamąją autokefalinę (nepriklausomą) santvarką. Ji susideda iš daugelio nepriklausomai besivaldančių tautinių bažnyčių. Turi keturis pirminės reikšmės patriarchus: Konstantinopolio arba Istanbulo (dabar Turkijoje), Aleksandrijos (Egipte), Antiochijos (Turkijoje), ir Jeruzalės (padalyta tarp Izraelio ir Jordano). Antrinės kilmės yra Maskvos patriarchatas Sovietų Rusijoje.

PATRIARCHAS ATENAGORAS

Bolševikų įtakoje yra įvykęs skilimas: vieni laikosi Konstantinopolio patriarchato, kiti — Maskvos. Atskiros grupės yra net tame pačiame krašte, jeigu jo nėra užvaldžiusi Maskva. Pav., JAV yra ortodoksų, klausančių Konstantinopolio (jiem vadovauja New Yorke metropolitas Leonty ir arkivyskupas Jacovos) ir priklausančių Maskvai (vysk. Dosifej). Belgijoje arkivysk. Bazilijus priklauso nuo Maskvos.

—o—

SUSIRINKIMAN kviečiant ortodoksų Bažnyčios stebėtojus, atsiliepimas nebuvo vienodas. Konstantinopolio patriarchas Atenagoras pasisakė prieš stebėtojų dalyvavimą, bet vieningos nuomonės nepasiekė. Išssiskyrė Maskva ir kai kurios provoslavų bendruomenės lzisvam pasaulyje. Graikų dienraštis "Kathimerini" 1962 spalio 31 paskelbė vedamąjį, kuriame kvietimą į susirinkimą pavadino "taktika, siekusia suskaldyti ortodoksiją". Ji aiškiai parodžiusi, kad "katalikų Bažnyčia deda visas pastangas ne Bažnyčias vienyti, bet ortodoksiją palenkti Romai".

Šiek tiek šviesos į **ortodoksų skilimą** įneša Maskvos arkivyskupo Nikodemo pareiškimas spaudai praėjusių metų pabaigoje. Paryžiuje, kur jis buvo Prancūzijos protestantų federacijos svečias. Spaudos atstovam jis kalbėjo:

"Mes nesame surišti jokiu bendru sprendimu. Msgr. Willebrands atvyko į Maskvą. Jis mums suteikė pakankamai informacijų ir perdavė kardinolo Bea kvietimą. Tada mes nusprendėme pasiųsti du stebetojus. Aišku, jeigu Msgr. Willebrands būtų atvykęs anksčiau, mūsų sprendimas irgi būtų buvęs padarytas anksčiau . . Kiekviena ortodoksų Bažnyčia yra nepriklausoma, laisva savo vidaus ir išorės veiksmuose. Dėl stebėtojų siuntimo kiekviena Bažnyčia turėjo pati apsispręsti. Tam nebuvo reikalinga visos ortodoksijos bendro sprendimo"

Į tokį arkiv. Nikodemo aiškinimą atsakė Konstantinopolio patriarchatas. Pasirodo, Maskva visiškai ignoravo Konstantinopolį. Ne tik Maskvos patriarchas, bet ir Kremlius nenorėjo pripažinti Konstantinopolio patriarchui teisės kalbėti visų pravoslavų vardu ir laikytis jo instrukcijų. Priešingai patyrusi, kad Konstantinapolis savo stebėtojų į Susirinkimą nesiųs, Maskva juos pasiuntė, tuo dar labiau pabrėždama savo išsiskyrimą.

Belgijos rusų ortodoksų arkiv. Bazilijus nurodė, kokias sąlygas statė Maskvos patriarchatas, kad galėtų siųsti stebėtojus. Jos buvę šios: 1) turėjo ateit iš Romos tiesioginis kvietimas; 2) turėjo būti užtikrinta, kad Susirinkimas nevirs politiniu; 3) Roma turėjusi sutikti, kad stebėtojų dalyvavimas nereikš pripažinimą popiežiaus primato.

ARKIV. NIKODEMAS

Yra dar būdinga, kiek Maskvos patriarchato atstovas arkv. Nikodemas turėjo laisvės bet kokiem pareiškimam. Paryžiuje buvo paklaustas, kaip yra su ukrainiečių katalikų arkivyskupu Slipyj, įkalintu dar 1945 metais; jo trūkumas Susirinkime buvo skaudžiai jaučiamas. Arkv. Nikodemas paaiškino "**Aš esu provoslavų vyskupas. Jūsų klausimas liečia kitą Bažnyčią, ir todėl šiuo reikalu nieko negaliu pasakyti; jis manęs neliečia**".

—o—

KONSTANTINOPOLIO patriarchato stebėtojai nedalyvavo, bet patriarchas **Atenagoras** neliko susirinkimui abejingas. Savo kalėdinėje kalboje pareiškė:

RUSŲ ortodoksų šveicarijoje rektorius Trojanoff (k.) ir vysk. Kassian (v.).

"Mes laikome, kad katalikų Bažnyčios garbingas Vatikano susirinkimas yra dieviškos išminties apraiška. Katalikų Bažnyčiai mes reiškiame visą mūsų pagarbą ir viltį, jog artimoj ateity bus pozityvių aplinkybių tarpusavio susipratimui ir vaisingesniam teologų ryšiui. Pakildami virš rasių, tautų, kalbų ir konfesijų, mes turime tikslu visuotinę taiką ir visų krikščionių vienybę. Štai dėl ko mes pernai sušaukėme į Rhodes visų ortodoksų Barnyčių konferenciją ir dabar mes einame drauge su anglikonų Bažnyčia ir su Pasaulio Bažnyčių Taryba".

Kai kas iš šių Atenagoro žodžių daro išvada, kad galima tikėtis, jog Konstantinopolio patriarchas galįs atsiųsti savo stebėtojus į antrąją sesiją.

Panašią galimybę svarsto Šiaurės ir Pietų Amerikų graikų ortodoksų **arkivysk. Jacovos,** kuris pereitų metų gruodžio mėn. New Yorke kalbėjo apie galimybę pasiųsti graikų ortodoksų stebėtojus. Esą tuo tarpu dar nematyti davinių, dėl kurių reiktų keisti patriarcho Atenagoro nusistatymą nesiųsti, bet reikalai galį dar pasikeisti. Jeigu susidarys sąlygos siųsti ortodoksų stebėtojus, tai jų turėtų būti ne daugiau kaip penki: po vieną nuo kiekvieno patriarchato — Konstantinopolio, Jeruzalės, Aleksandrijos, Antiochijos ir Maskvos. Tuo būdu ortodoksų Bažnyčios būtų atstovaujamos pilnumoje.

Kalbėdamas apie pirmosios sesijos darbus, Jacovos pasakė, kad jie ne tiktai "parodė naują dvasinę jėgą . . . Tai nėra menkas dalykas, nė smulkus įvykis, kai Bažnyčia taip trumpu laiku tikėjimo platumoje ir gilumoje iškelia naują mintį apie save ir apie savo ateitį. Nauja mintis, pagal kurią Romos katalikų Bažnyčia turi netiktai prisitaikyti prie dabartinių įvykių, bet ir naujai pakreipti žmogaus mintį, jo moralinę galvoseną ir suteikti moderniajam žmogui naują pažiūrą į dvasines ir moralines vertybes". **Dr. J. Sav.**

BAŽNYČIA LENKIJOJE

Kardinolas Wyszynskis balandžio 21 paskelbė kaltinimus valdžiai, kad nuo metų pradžios valdžia iš naujo trukdo religinį mokymą. Valdžios inspektoriai pareikalavo sąrašo mokinių, kurie lanko religijos pamokas, ir mokytojai buvo nubausti po 1,000 zlotų.

AR NASSERIS SUJUNGS ARABUS?

Egiptui, Irakui ir Syrijai sudarius federaciją studentų demonstracijos už Nasserį balandžio 20 kilo Jordane. Jos pasikartojo ir balandžio 23. Iškviesta beduinų kariuomenė, karaliui ištikima, išskaidė demonstrantus, esą 12 užmuštų, parlamentas paleistas, paskirtas naujas ministeris pirmininkas, senosios vyriausybės 11 ministerių suimti, nes jie rėmę demonstracijas už Nasserį. Karalius Husseinas pareiškė, kad jis sveikina arabų vienybę, bet jis neleis sugriauti Jordano valstybės ir pats iš krašto nepasitrauks.

VIENŲ VIENI
REZISTENCIJOS KOVOSE

(23)

Komisariatas nustebo, kad universitetai veikia kaip veikę. Tik tada puolėsi daryti revizijos. Universitetų vadovybių būta tiek apdairių, kad visiem savo veiksmam jos turėjo formalius pateisinamuosius dokumentus. Ir šios revizijos metu komisariatas negalėjo formaliai prikibti nė prie vieno studento . . . Bet pykčio ir keršto saikas komisariate vis labiau pildėsi prieš universitetus . . .

(5) Ir profesūrą mėgino pasukti komisariatas provokiška linkme. — Iš pat pradžių, kada buvo kalbama apie leidimą universitetam veikti, komisariatas siūlė, kad paskaitos būtų skaitomos vokiškai. Paaiškėjus, kad profesūrai tatai techniškai neįmanoma, siūlė, kad bent santraukos būtų padaromos vokiškai ar bent kad paskaitas vokiškai skaitytų tie, kurie vokiškai pakankamai moka. Universitetas atsikalbinėjo nuo visų tų siūlymų, ir visos paskaitos ėjo gimtąja kalba.

(6) Keršto smūgis. — Sunku buvo laukti, kad auganti įtampa tarp komisariato ir lietuvių švietimo įstaigų baigtųsi atoslūgiu. Reikėjo jau tik kibirkšties generalkomisariato rūstybei susprogdinti. Ta kibirkštis buvo dar vienas civilfervaltungo mėginimas paimti lietuvius savo valion — SS legiono organizavimas, kuris baigėsi didžiausiu fiasko komisariatui; kuris parodė nepaprastą lietuvių pasipriešinimo atkaklumą, rezistencijos drausmingumą, bet kuris pareikalavo nepaprastai didelių aukų. Tarp jų buvo ir aukštosios mokyklos.

Aukštosios mokyklos, laikinosios vyriausybės pertvarkytos ir 1941 atgaivinusios darbą, veikė iki 1943 kovo 16. Per tą laiką jos baigė ruošti ir išleido eilę specialistų, bet dar svarbiau — jos sutelkė jaunimą, sugestionavo jį tautine linkme, apsaugodamos nuo pavojingų svetimos ideologijos eksperimentų. Jos buvo jau svarbią tautinio auklėjimo ir mokymo misiją atlikusios šiam pereinamajam laikotarpiui, kai jom krito mirštamas smūgis iš generalkomisaro rankų — 1943 kovo 16 veikimas aukštųjų mokyklų, kaip vokiečių politikos nepasisekimų Lietuvoje kaltininko, buvo sustabdytas paprasčiausiu vokiečių žandarmerijos plakatu "Geschlossen" ir patalpų okupavimu, neleidžiant pasiimti net privačių daiktų.

Sykiu buvo uždaryta ir Lietuvos mokslų akademija, o į jos skyrių, tautosakos institutą, atvykęs vokietis pareikalavo liaudies kūrybos fonografinių plokštelių, kurias institutas buvo suorganizavęs didelių vargu ir lėšom ir kuriom institutas galėjo didžiuotis, nes fonografiškai įrašytų tautosakos faktų turėjo berods ar ne daugiau kaip Latvija, Estija ir Suomija drauge. Jo vedėją (dr. J. Balį), kuris nenorėjo įstaigos turto vokiečiui atiduoti, pastarasis sumušė ir jėga pasiėmė, ko buvo atėjęs.

Netrukus po aukštųjų mokyklų uždarymo atvyko į Kauną švietimo reikalų įgaliotinis prie reichskomisaro Rygoje prof. Stegmann ir, sukvietęs profesorius atskirais fakultetais, paaiškino: universitetai buvę neramumo židiniai; studentų vadovavimas išslydęs profesūrai iš rankų, ir jiem ėmę vadovauti žmonės iš šalies; dėl to akademinis mokymas sustabdomas, o profesoriam pavedamas tik mokslinio tyrimo darbas. Iš dalies profesoriai pasirinko, iš dalies jiem buvo paskirtos temos jų būsimiem darbam.

Rūstybė palietė ir pačią švietimo vadybą: kai švietimo tarėjas dr. Pr. Germantas buvo suimtas ir išgabentas į Stutthofo kacetą drauge su kitais, naujo tarėjo neskyrė. Paskyrė tik įgaliotinį vokietį, vienos Berlyno gimnazijos direktorių. Tik jis, kaip pedagogas, suprato lietuvius ir grynai pedagoginiais sumetimais dažnai atsistodavo švietimo vadybos pusėje. Tai negalėjo patikti generaliniam komisariatui, kuriame švietimo skyriui vadovavo tada, rodos, Lenz, liaudies mokytojas, bet akiplėšiškas partijos žmogus. Įgaliotinio dienos taip pat buvo jau suskaitytos, bet jo atleisti nebesuspėjo . . .

Uždarytąsias aukštąsias mokyklas vis žadėjo atidaryti. Kai kurios, remdamosios tais pažadais, pradėjo savo atsakomybe veikti — žemės ūkio akademija, veterinarijos akademija. O kadangi pastarajai buvo reikalingi kai kurie medicinos kursai, tai neviešai ir atsargiai darbą pradėjo ir medicinos fakultetas. Minėtom aukštosiom mokyklom buvo žadama ir formaliai leisti veikti, nors pažadai liko pažadais. Tik apie humanistinius fakultetus (geisteswissenschaftliche Fakultaeten) nesileido nė į kalbas. Jie buvo laikomi ir nesvarbūs karui ir daugiausia kalti, kad neperauklėjo jaunimo.

Tokioj padėty aukštosios mokyklos išbuvo iki rudosios okupacijos galo.

Išvada: šioj atkaklioj kovoj lietuvių jaunimas buvo išgelbėtas, už tai kerštas teko pakelti daugiausia to jaunimo mokytojam — profesoriam, gimnazijų direktoriam. Vienu sakiniu nuslysdama nuo faktų į refleksiją galėtum sustoti prie klausimo: kažin ar tam jaunimui atėjo mintis, kad jų išgelbėjimas buvo apmokėtas jų mokytojų laisve ir daugelio gyvybe?

f. Gyventojų eksterminacija: abiejų eksterminacijų tikslai tie patys, skyrėsi metodai.

Nacionalsocializmas kaip ir komunizmas iš dalies yra tam tikra religija, kurioje nėra vietos krikščioniškosios religijos tiesai, kad visi žmonės savo prigimtimi yra lygūs. Nacionalsocializmas ir komunizmas išpažįsta išrinktuosius žmones ir atmestuosius. Komunizmo matas žmonių atrankai — socialinė klasė: išrinktoji yra proletariato klasė, ir atmestinos visos kitos, kaip negalinčios turėti vietos komunistinėje visuomenėje, kenksmingos komunizmui įsigalėti ir dėl to sunaikintinos, pirma išnaudojus jų nemomokamą darbo jėgą — miškų kirtimo, anglies, geležies kasyklose ir kt. Nacionalsocializmo matas žmonių atrankai — rasė: geriausia germanų, menkiausia semitų. Pirmoji skirta pasaulio progresui, antroji tam progresui kliudo ir dėl to sunaikintina, nebūtinai net sunaudojant ir jos darbo jėgą.

Paprastai kalbama apie žydų rasės eksterminaciją. Žydų daugiausia buvo sunaikinta ir Lietuvoje. Žydų šaltiniai mini ir tikslų sunaikintų Lietuvos žydų skaičių — 71,105 (The Case Against Adolf Eichmann, Edited and with Commentary by Henry A. Zeiger, Published by The New American Library, p 67). Bet Lietuvoje buvo taip pat naikinami čigonai, lenkai ir lietuviai — ne tokiu masiniu būdu kaip žydai, tačiau naikinami taip pat be jokios kaltės kaip diskriminacijos ar represijų aukos.

Pasekti gyventojų eksterminacijos metodus, pasipriešinimo pastangas, iš kurių kilo įtempta kova, ir yra toliau šios apžvalgos uždavinys.

(1) Gyventojų naikinimo taktika. — Skyrėsi nacinė eksterminacija ir komunistinė savo taktika. Sovietų NKVD suiminėjo, žudė, kalino, deportavo, individualiai ir masiškai, pati ir savo vardu, be jokios priedangos. Tik politinius veiksmus sovietinis režimas stengėsi pridengti svetimu, vietos gyventojų vardu; pvz. sovietizacija, inkorporacija turėjo rodytis vykdoma tariamai laisva Lietuvos liaudies valia. Naciniai okupantai darė priešingai: atvirai darė politinius veiksmus, pvz. tiesiog Hitlerio vardu nuslopino nepriklausomybės ženklus ir siekimus. Tačiau gyventojų eksterminaciją stengėsi pridengti svetimu vardu-vietos gyventojų.

Nacinę eksterminacijos taktiką pastebėjo ir žydų tyrinėtojai. Henry A. Zeiger rašė: "Atsižvelgiant į tai, kad Baltijos kraštų gyventojai smarkiai yra nukentėję nuo bolševikinės valdžios ir žydų, kada buvo įjungti į USSR, reikėjo laukti, kad išsilaisvinę iš svetimos valdžios, jie (t.y. patys gyventojai) likviduos priešus likusius po raudonosios armijos pasitraukimo. Saugumo policijos uždavinys buvo sukurstyti šiuos apsivalymo sąjūdžius ir nukreipti juos tinkama vaga, kad apsivalymo operacijos būtų atliktos kiek galint greičiau. Buvo nemažiau svarbu, atsižvelgiant į ateitį, sudaryti nepajudinamą ir tikimą faktą, išlaisvinti gyventojai patys ėmėsi žiauriausių priemonių prieš bolševikus ir žydus ir, kad vokiečių valdžios direktyvų nebūtų galima susekti" (Op. cit. 66 p.). Ir žydų istorikas dr. Philip Friedman, Columbijos universiteto žydų istorijos lektorius, savo knygoje "Their Brothers' Keepers" (New York, 1957) cituoja SS brigados generolo F. Stahleckerio, veikusio Lietuvoje pirmom karo dienom, raštą Himleriui, rašytą 1941.X.15:

(Bus daugiau)

Dešimt tūkstančių Dainavai

Amerikos žemė yra persisunkusi mūsų tautiečių sunkaus darbo prakaitu. Gražiausius savo jaunystės metus pirmieji mūsų tautos emigrantai sukrovė tamsiose anglių kasyklose, plieno dulkių užnuodytoje atmosferoje, nehigieniškose ano laiko fabrikų sienose. Vis dėlto tos vargingos darbo sąlygos nepajėgė nuslopinti noro gyventi vertingai. Tas troškimas buvo vykdomas statant bažnyčias, steigiant mokyklas ir draugijas. Nors jau gerokas pusšimtis metų praslinko nuo pirmųjų mūsų tautinio darbo pionierių ir daug kas pasikeitė, bet troškimas išlikti savo tautai vertingais asmenis paliko ir vykdomas senų ir naujų ateivių. Išaugo Jaunimo Centras, vasaros stovyklos, susikūrė tautinių šokių, dainos ansambliai, veikia lituanistinės mokyklos.

Vienas tų naujų židinių yra ir Dainava — jaunimo stovyklą. Ji atsirado ir išsilaiko daugelio asmeniniu triūsu ir auka.

"Vertingai gyventi žmogui reiškia vykdyti savo žmogiškąjį pašaukimą, net tik paprastai užtikrinti savo egzistenciją" sako filosof. dr. Juozas Girnius savo veikale "Tauta ir tautinė ištikimybė" "Tiek žmogus vertingai gyvena, kiek jis savo gyvenimu yra žmoniškas. Kiekvienas iš savo patirties žinome: žmoniški buvo tie, kurie nepraėjo pro šalį, kai buvome jų širdies reikalingi; nežmoniški buvo tie, kurie pasirodė kurti, kai mes jų šaukėmės, akli kai laukėme jų žvilgio. Žmoniškumas — tai žmogaus atvirumas, tai kitiems atvira širdis".

Tokių atvirų širdžių skaičiun įeina ir naujieji Dainavos mecenatai **Ona ir Jurgis Vaškevičiai.**

Ona Navakauskiūtė iš Grajauskų km., Vilkaviškio apskr. vos 16 metų būdama, atvyko į JAV ir apsistojo Detroite. Čia sutiko ir pirmąjį savo vyrą Jurgį Venclovą. 1913 metus abu su vienu sūnumi grįžo į Lietuvą, į vyro tėviškę — Skarsabalio kaimą prie Prienų. Vyras 1914 m. grįžo į Detroitą. Kilęs karas juos perskyrė ilgesniam laikui. Tik 1924 Ona vėl grįžo Detroitan. Jurgiui Venclovai mirus prieš 13 metų ir našlavus šešerius metus senatvės vienatvės išvengti susituokė su našlių **Jurgiu Vaškevičium.**

Abiejų vaikai užauginti, vargai jau toli palikę užpakalyje. Tai leidžia jiems vis daugiau ir daugiau užsiimti labdaros darbais. Gyvendami šv. Antano lietuvių parapijos ribose, jau nuo senų laikų priklauso įvairiom religinėm draugijom, remia šv. Antano bažnyčios reikalus (mikrofonų sistema yra jų auka) vienuolijas ir kt.

Pereitais metais mirus vieninteliam sūnui (53 m.), Ona Vaškevičienė nusprendė patvarkyti savo santaupas, nes kaip ji sako, "sūnui mirus, neturiu kam savo gyvenimo santaupų palikti". Daug girdėjusi, skaičiusi apie Dainavą (tik vieną kartą joje buvusi), ypatingai atkreipė dėmesį į prašymą aukų naujam koplyčios administracijos pastatui.

— Niekam neprašius ir nieko neraginta, — pareiškė, — **nusprendžiau** paaukoti 10,000 dolerių šios naujos koplyčios reikalui. Su savim į grabą nieko nenusinešiu, o čia atidavus padarysiu gerą darbą ir jaunimas už mane dar pasimels".

Tai jos minčiai pritarė ir jos vyras Jurgis Vaškevičius gražiai lietuviškai išauklėjęs du savo vaikus. Sūnus gyvena Arizonoje, o duktė yra šv. Pranciškaus vienuolijos seselė, Maria Dolores, dirba lietuvių parapijos mokykloje Grand Rapids, Mich., dar puikiai kalba lietuviškai. **Ona ir Jurgis Vaškevičiai** remia ne tik lietuviškus katalik. reikalus bet ir misijų darbus. Šiuo metu leidžia vieną induką į dvasiškąjį luomą ir finansuoja jo pragyvenimo išlaidas. Jų didele auka eis Dainavai mėnesinėmis ratomis po 1,200 dol. iki suma bus išbaigta.

Tai jau antra tokia stambi auka Dainavai. Pereitais metais Em. Baltriūnienė iš New Yorko 82 mt. amž. paaukojo taip pat 10,000 dol.

Didelė pagarba tokioms širdims. Sunkiu darbu sukrautą turtą, eidami savo gyvenimo kelionės pabaigon, sąmoningai išskirsto, kad nepaliktų jis nežinomybei. Jų vardai eis iš lūpų į lūpas ir lietuviškosios išeivijos gyvenimo istorijon bus amžiams įhašyt. —Jdv—

LIETUVIŠKAS kryžius Dainavos stovykloje. Nuotr. V. Augustino

ONA IR JURGIS VAŠKEVIČIAI

NAUJA BAŽNYČIA CICERO, ILL.

Cicero, Ill., netoli šv. Antano bažnyčios pastatyta nauja bažnyčia, skirta šv. Atraktos garbei. Pašventinta balandžio 12. Iškilmėse dalyvavo ir lietuvių dvasiškių.

Toje parapijoje vargonininkauja lietuvaitė Genovaitė Aleksiūnaitė-Mitchel, chore gieda ir trys lietuvės. Šiaip choro daugumą sudaro airiai. Chorui vadovauja jau penkeri metai. Bažnyčios pašventinimo iškilmėm ji pati sukūrė giesmę apie šv. Atraktą. (B. Brzd)

JAUNIMO PASTANGOMIS BESIDŽIAUGIANT

CLEVELANDAS, OHIO

Lituanistinė šeštadieninė mokykla!

Kiek daug ji sukelia mums minčių.. Tokia mokykla teatsirado čia, Amerikoj. Ji kilo iš mūsų tėvų ir bendruomenės rūpesčių. Ji laikosi pasiaukojimo ir savanoriškumo pagrindais. Viešoji Amerikos mokykla remiasi valstybe, katalikų mokyklos remiasi parapija. O lituanistinė mokykla — tik sielojimusi tų, kuriems reikia lietuviškos ateities. Ar daug jų? Turėtume būti visi, nes, Lietuvių Chartos liepimu, kiekvieno lietuvio kilniausioji pareiga būti lietuvių mokyklos rėmėju.

Deja, tikrovė kita. Charta sau, gyvenimas — savo keliais. Tad ir lituanistinės šeštadieninės mūsų mokyklėlės tekruta daugiausia jų pačių pastangomis. Vis dėlto šios pastangos dažnai tokios gražios ir sėkmingos! Antai, mūsų vysk. Valančiaus mokykla, prisiglaudusi šv. Jurgio parapijoj, kasmet per Atvelykį rengdama savo vakarą, šių metų balandžio 20 pastatė **Balės Voveraitės trijų veiksmų pasakų motyvais sukūrtą "Žirgonę ir Gailę",** taip pat pasirodė su mažųjų choru.

"Žirgonė ir Gailė" buvo visais atžvilgiais vykęs vaidinimas. Jaunieji aktoriai — patys mokyklos mokiniai reiškėsi simpatingai ir gabiai. Ne tik pagrindines roles atlikusios A. Šemetaitė (Gailė) bei Banionytė (Žirgonė), bet ir antrinėse rolėse P. Matulevičius (Erelis), M. Gatautis (Meška), V. Gatautis (Vilkas), O. Kliorytė (Dagilis), R. Vaitėnaitė (Bitė), A. Liaukonytė (Voverė), o V. Kliorio (Nykštuko) mokymai bei graudenimai skambėjo ne tik sklandžiai, bet ir įtikinamai. Dar kas džiugino — tai ir aktorių kalba. Ji buvo sava tarimu, iš viso būrio šios rūšies sunkumų teturėjo tik viena aktorė.

Jaunimui gražiai patalkino ir vyresnieji — E. Bridžiuvienė (Pamotė) ir Z. Peckus (Tėvas), ypačiai mielas tėviškos meilės lūžiuose. Atomazgoje į vaidinimą taip pat buvo įglausta Ingridos Stasaitės vadovaujama mokyklos tautinių šokių grupė, nuotaikingai ją papildydama bei paįvairindama.

"Žirgonę ir Gailę" surežisavo akt. Ignas Gatautis. Savo darbą jis atliko rūpestingai ir gerai: vaidinimas turėjo gyvą slinktį, buvo duota įtikinamų situacijų (pvz. Erelio nusileidimas ir Žirgonės kapojimas, Vilko Žirgonės nusinešimas, įvairuoją Nykštuko pasirodymai ir kt.), išlaikyti charakteriai (patraukli Gailė ir atstumianti Žirgonė). Režisoriaus ir aktorių intensyviai padirbėta. Petras Maželis davė puikias dekoracijas: akis grožėjos mišku, o upely, rodės, iš tikrųjų matei auksą, apie kurį kalbėjo Gailė. Mažėlio šviesų efektai mišką ir upelį darė dar gražesnius, dar įvairesnius.

Maloni staigmena — tai **mažųjų choras su kanklių orkestru!** Įspūdingas jau pats vaizdas — pilna scena (ne tik į plotį, bet ir į aukštį) vaikų, pirmoji eilė — mergaitės su kanklėmis. Dar įspūdingesnis pasirodymas — pats dainavimas. Tai mokyklos mokytojų darbo vaisius. Tik dirigentu specialiai šiam vakarui buvo pakviestas Čiurlionio ansamblio meno vadovas muz. Alf. Mikulskis. Pakvietimas laimingas: talentingose prityrusiose rankose šis "ansamblis" davė visa, ką vaikai gali duoti. Padvelkė ne tik gyvumu, raiškumu, bet ir drausme. Tos trys dainelės sukėlė entuziazmo audrą salėj. Tai jau daug!

Žodžiu, Valančiaus mokykla per Atvelykį švystelėjo pragiedruliu. Vakaro svečiais buvo šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidinių dalyviai. Jiems čia buvo sudaryta jauki proga pasižmonėti ir pasilinksminti. Dr. M. Vaitėno vadovaujamas mokyklos tėvų komitetas, šio vakaro rengėjas, turėtų būti patenkintas, o mums rūpi šis kitas jaunimas — mūsų sportininkės ir sportininkai.

(nukelta į 6 psl.)

MOKSLEIVIAI ateitininkai, vaidinę "Varlių karalių" balandžio 21 Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne, Liet. Kat. Mot. 8-gos New Yorko apskrities suvažiavime. Nuotr. P. Ąžuolo.

KUR ATOSTOGAUTI?

Geriausiai per atostogas pasilsėsite garsiajame savo pušynais ir šiltu jūros vandenų paplūdimiais **Cape Cod** kurorte, vienoje iš gražiausių lietuviškų vasarviečių Jansonų viloje AUDRONĖ, 87 East Bay Rd., Ostervillr, Cape Cod, Mass., Telef.: GA 8-8425.

Vila **Audronė** ir atskiras namelis **Audrutė,** šiemet dar padidinta ir svečių patogumui patobulinta, atidaroma birželio 16. Iš anksto galima kreiptis: E.J. Jansonas, 15 Rosedale St., Boston 24, Mass., telef.: 288-5999. Gi po birželio 15 — **Audronė-Jansonas,** 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass Telef.: GA 8-8425.

NAUJI HORIZONTAI IR JURGIS PETKAITIS

NINA GAILIŪNIENĖ

Opozicinė kritika sako, kad "naujų horizontų" politika mažai skiriasi nuo senosios. Argi? Pasižiūrėkite pas mus.

Ką prieš metus ar du turėjome Hartforde? Tik mažus, naminius reikaliukus. Ir skaičiavome, kaip pirmaskyriai, bijodami prašokti vieno dolerio ribą. Teaukoja kiekvienas tik **po vieną dolerį** Balfui, ir bus gana. Kad kiekvienas duotų **tik po vieną dolerį,** užtektų lituanistinei mokyklai išlaikyti. Prisirašyk prie Putnamo seselių rėmėjų: nario mokestis tik **vienas doleris.** Jei bilietai bus brangesni, kaip **doleris,** niekas neis į parengimą . . .

O kas šiais metais?! . .

Ana milijoninio fondo pamatai horizonte matosi. Didziuokis, lietuvi, ir duok **šimtą dolerių.** Jei negali, tai bent žadėk. Klok **kitą šimtinę:** Pamiklinės lietuviškos koplyčios siluetas už trečdalį milijono iškils antrame horizonte. O jei trečiąją **šimtinę** patiesi, pamatysi "Aukso žąsį", skrendančią Montrealio ekrane . . .

Ar tai ne naujų horizontų politika? Ir santykis tarp naujosios ir senosios matematiškai aiškus — tai **šimtas** prieš **vieną.**

Horizontai platūs, šviesūs ir didingi. Bet jie tik pasigėrėjimui poilsio metu. O gyventi reikia mažuos, senuos namuos.

Kas juose girdėti? Ogi **Jurgio Petkaičio** vardas.

"Jurgi, gal Tavo choras padainuos per Vasario 16 minėjimą? . . . Jurgi, gal Tavo choras pagiedos bažnyčioje: bus iškilmingiau . . . Jurgi, pamokyk šeštadieninės mokyklos vaikus lietuviškų dainų . . . Jurgi akomponuok mano mergaitei . . . Jurgi, pagrok tautiniams šokiams . . . Jurgi, parepetuok su skautėmis. Tik dvi dienos iki pasirodymo, bet ką tau reiškia. Jos jau beveik moka . . . Jurgi, pasirūpink muzika" . . .

Taip metai iš metų, diena iš dienos: Jurgi — šen, Jurgi, — ten. O Jurgis atsisakyti negali.

Aš galiu nerašyti korespondencijos: "Tegul kiti rašo. Visi moka rašyti". Ponas X paskaitą nuo savęs nustums: "Kodėl aš turiu kalbėti? Ar kiti ne liežuvių?" Ponia Y: "Kodėl aš turiu eiti mokytojauti? Argi aš viena Hartforde?"

Bet Jurgis su dirigento lazdele Hartforde tik **vienas.**

Jei atsisakyti negali, tai išpildyk kiekvieną mūsų prašymą su pajaco veidu. Mums nepatinka, jeigu Jurgis raukosi ir atsikalbinėja. Tiesą pasakius jis retai taip daro. Per kelerius metus mes jį išdresiravome: Jurgi, — šen, Jurgi, — ten . . .

Muzikas **Jurgis Petkaitis** pasidarė didelis, nepakeičiamas žmogus mūsų kolonijoje, O koks jam atpildas už tai?

Tik paslėptas kartumas, jeigu pasirodymas nebuvo pilnoje aukštumoje. Juk nepasiteisins prieš auditoriją, kad choristai repeticijose nesilankė. Geriausiu atveju — tai mažas pasitenkinimas, jeigu dainos ar muzikos garsai darniai nulingavo per salę.

Jei Jurgis Petkaitis būtų vienas, tai to mažo pasitenkinimo gal ir užtektų. Bet namuose per vakarų vakarus sėdi viena ir vyro nesulaukia jo žmona **Irena.** Didelė nelaimė žmonai, kai vyras praleidžia vakarus prie stikliuko, bokalo ar kortų. Nežinau, ar daug mažesnė, kai vyras amžinai bėgioja po repeticijas ir susirinkimus. Vienatvė namuose juk ta pati. Du maži sūneliai taip pat džiaugiasi tik tėvo laiko trupiniais.

Per metų metus įžūliai reikalavome iš vienos šeimos nuolatinio pasiaukojimo visuomenės labui. Ar nebūtų laikas vienokia ar kitokia forma tai Jurgio Petkaičio šeimai pareikšti Hartfordo lietuviškos visuomenės dėkingumą.

IŠ VISUR

— **Naujosios Anglijos ateitininkų šventei** pasiruošimas eina visu tempu. Susidomėjimas švente yra didelis. Tikimasi gausaus dalyvių skaičiaus. Šventė įvyksta gegužės 5 d., sekmadienį, lietuvaičių seselių sodyboj Putnam, Conn. Šventė prasidės 11 val. 30 min. pamaldomis. Toliau seks pietus (suaugusiems 1.50 dol, moksleiviams ir studentams 1 dol), iškilmingas posėdis, vaidinimas "Lietuviškos vestuvės", vaišės ir pasilinksminimas — šokiai. Norintieji pietauti praneša seselėms iki gegužės 1. Į šventę maloniai kviečiami atvykti ateitininkai, jų draugai, bičiuliai, pažįstami ir visi, kas tik norėtų šventėje dalyvauti.

— **Prel. Povilas Marcinkus,** Vatikano valstybės sekretoriato narys, atvyko į Chicagą ir Cicero aplankyti savo giminių.

— **Prel Pr. Juras,** paremda mas lietuviška spaudą, po 25 dol. pasiuntė "Saltiniui", leidžiamam Londone, Anglijoje, ir "Mūsų Lietuvai", leidžiamai Sao Paulo, Brazilijoje.

— **Karolė Pažėraitė-Kaseliūnienė,** rašytoja, iš Kolumbijos persikėlė gyventi į S. Windsor, Conn., kur dirbs viename viešbutyje. Jos vyras dar pasilieka Kolumbijoje, kol sutvarkys dokumentus, kad galėtų išvažiuoti į JAV.

— **Inž. Jonas Varneckas,** gyvenęs Toronte, mirė balandžio 18, grįždamas iš darbo. Velionis buvo 60 metų, kilęs iš Veiverių apylinkės, Lietuvoje baigęs kultūrtechnikos mokyklą. Kanadoje dirbo prie namų statybos.

— **Dail. J. Račkaus** kūrinių paroda atidaryta balandžio 20 Picture Loan Society Toronte, paroda užtruks iki gegužės 3.

— **Chicagos tarptautinėje prekybos parodoje**, kuri atidaroma birželio 19, dalyvaus ir Lietuva. Šiemet dalyvauja 32 valstybės; pernai dalyvavo 25.

— **Alfonsas Vambutas** padovanojo Pasaulio Lietuvių Archyvui iš Vokietijos atsivežtus leidinius: Mūsų Kuntaplį 1945 (6 egz.) Eltos Biuletenį 1947 ir 1948 m. (497 egz.), Tautinio Lietuvių Komiteto Badene Biuletenį 1945 m. (8 egz.) ir Dienos Žinias (Stuttgarte) 1946 (113 egz.). Be to, įvairius Vokietijoje gautus pažymėjimus (maisto korteles ir kt.) ir emigracijos į JAV pažymėjimus. Anksčiau tai pačiai įstaigai padovanojo savo tėvo turėtus įrankius.

— **Lietuvių Fronto Bičiulių studijų savaitė** — stovykla šią vasarą rengiama rugpiūčio 18-24 pas Tėvus Pranciškonus Kennebunkporte, Me.

— **Marijampolės** Rygiškių Jono gimnazijos 100 metų sukakties minėjimas bus Chicagoje gegužės 4-5. Gegužės 4 d., 7:30 val. vakare prisiminimo vakarienė Jaunimo Centre. Gegužės 5 d., 12 val. iškilmingos pamaldos Jėzuitų koplyčioje. Pamaldas laikys vysk. V. Brizgys. Minėjimas 3 val. popiet Jaunimo Centre.

MALDAKNYGĖ

DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS

PREL. PR. JURO

Pataisytas III leidimas

Išleido Tėvai Pranciškonai

640 psl. Kaina 4 dol. Labai patraukli, dinka kaip dovana visokiomis progomis. Gaunama pas knygų platintojus ar leidėjus adresu: —

FRANCISCAN FATHERS
DARBININKAS

910 Willoughby Avenue
Brooklyn 21, N. Y.

Ponas Toks

PAVYKUSI PAMOKA

Ponas Toks, plačiai atvėręs langą, šūktelėjo praeinančiam gatvėje:

— Ei, klausyk, ar tau padėkojo?

Praeivis pakėlė galvą, pažvelgė į poną Toką, persisvėrusį per palangę, ir patraukė pečiais:

— Padėkojo? Už ką ir kas man turi dėkoti?

— Esi veltėdys, tariant bolševikiškai, visuomenės atgyvena; nenaudėlis, tariant mūsiškai, — kirto ponas Toks iš viršaus kakarinės. — Kaip tave dar kojos nešioja?

— Atsiprašau, — išpūtė akis praeivis. — Ar nebūsi tik savo galvos išmetęs pro langą? Užkabinėji praeivius, kolioji. Mūsiškai ir bolševikiškai.

— Aš ne kolioju, o tik konstatuoju, — atrėžė ponas Toks. — Aišku kaip diena, kad niekam, niekur, niekada ir niekuo nepagelbsti.

— O kokia aš turiu pareigą betkam, betkur, betkada ir betkuo padėti? — atkirto praeivis.

— Čia reikalas ne pareigos, o padėkos, — šaukė ponas Toks. — Štai kad! Kam nedėkojama, tas nieko nedaro, gyvena iš kitų triūso. Išvada aiški: nenaudėlis!

— O man neaiški,—neužsileido praeivis. — Aš ir be padėkos daug kam ir daug kur padedu, jei reikia ir paprašo. Ir viskas. Baigtas kriukis!

— Ne!. Nebaigtas! — spyrėsi ponas Toks. — Turi padėkoti, kad visi žinotų.

— O kam? Aš jam padedu, jis — man. Negi lankstysimės vienas prieš antrą, kaip tie kiniečiai.

— E, nesuk man galvos į šalį! — širdo ponas Toks. — Turi reikalauti, kad lankstytųsi ir dėkotų. Turi žmoną, vaikus? Ar lanko jie parengimus?

— Lanko.

— Tai ir reikalauk, kad dėkotų: išruoši iš namų, išleidi . . .

— Kad jie patys išeina . . .

— Tai dar nuopelningiau. Vadinasi, savanoriškai, iš pasiaukojimo. Tave vieną namie palieka, išsižada malonumo pabūti drauge, šeimos laime pasidžiaugti, sąnarius po darbo atleisti. Ar nematai, kiek čia aukos ir kiek turi būti padėkos? — įrodinėjo ponas Toks susiriesdamas.

Praeivis, nutilo, susimąstė. Po valandžiukės tarė:

— Iš tikrųjų, matau. Visiem, visada, visur ir viskuo padedu, o tu mane nenaudėliu vadini.

— Kad proto įkrėsčiau, — prašiepė ponas Toks. — Tuščia buvo tavo makaulė. Ar ne?

— Taip. Dabar pilna. Labai ačiū.

— Tai dabar traukis man iš akių! — paliepė ponas Toks. — Šviesą ir saulės šilumą užstoji.

— Ar padėkosi, jei pasitrauksiu? — paklausė praeivis.

Ponas Toks piktai užtrenkė langą.

Ar priklausai lietuvių parapijai?

Balandžio 19, penktadienio vakare, Apreiškimo parapijos salėje buvo susirinkęs būrelis ateitininkų sendraugių — vyresniųjų ir jaunesniųjų. Susirinkimui buvo pakviestas pirmininkauti Pranas Naujokaitis, sekretoriauti — Vida Dumbrytė. New Yorko sendraugių skyriaus pirmininkas inž. Antanas Sabalis pranešė, kad skyriuje yra per 100 susimokėjusių nario mokestį. Nepapraston konferencijon atstovai išrinkti A. Ivaška, T. Ivaškaitė, K. Kudžma ir A. Masionis. Apolonija Radzivanienė papasakojo apie jaunučių ir moksleivių veiklą ir tėvų komiteto pastangas jiem padėti.

Studentų susirinkimas buvo tuo pačiu metu pas stud. Silvią Gedvilaitę, Richmond Hill, N.Y.

Sendraugių susirinkime pagrindiniu klausimu buvo ateitininkų ir lietuviškos parapijos santykiai. Vienas referatas buvo paruoštas kunigo, kitas — pasauliečio. Autorių neskelbta. Pirmąjį perskaitė kun. J. Pakalniškis, antrąjį — inž. A. Sabalis. Pirmajame buvo nurodyta, kokios yra kataliko pareigos parapijai pagal kanonus. Antrajame — ko lietuviai inteligentai iš savo parapijos pageidauja. Referatai buvo trumpi, bet taiklūs ir konkretūs. Kiek ilgiau tuo klausimu kalbėjo Apreiškimo parapijos klebonas **kun. N. Pakalnis,** atsilankęs į susirinkimą. Jis pastebėjo kad parapiečiai nežino visu klebono rūpesčių, kokių jie turi lietuviškų parapijų klebonam rūpi, kad visi vietos lietuviai savo parapijai priklausytų, ateitų talkon, dalyvautų draugijose, leistų savo vaikus į parapijos mokyklą. Ypač to laukiama iš lietuvių inteligentų. Yra gražių pavyzdžių ir yra prastų: gyvendami už kelių blokų, savo bažnyčios nelanko ir vaikus leidžia į vieša mokyklą. Klebonas nieko negali padaryti, jei nesusiprantama ir nerodoma geros valios, paslaugumo. O reikalas yra svarbus — senos kartos įsteigtas parapijas išlaikyti visomis jėgomis.

Dar keliem pasisakius, nutarta prie to klausimo grįžti gausesniam susirinkime ir išvadas skelbti spaudoje.

Po pranešimo apie šaukiamą ateitininkų konferenciją New Yorke birželio 7-9 Waldorf-Astoria, sudaryta porą komisijų talkai. Iškilmingais pietumis sutiko rūpintis dr. O. Labanauskaitė, A. Vainius, V. Dumbrytė ir Em. Jūrevičiūtė. Agnė Radzivanienė ir moksleivių tėvų komitetas. Studentai savo susirinkime sudarė komisiją karaliaus Mindaugo minėjimui ir šokiam: Em. Adomaitis, Ir. Sandanavičiūtė ir D. Masionytė.

Susirinkimas praėjo jaukioje nuotaikoje. Buvo kavos ir užkandžių. (S)

FAIRFIELD, CONN.

Marija Kneižytė, buvusio Darbininko redaktoriaus Antano Kneižio duktė, rugpiūčio mėnesį išteka už William M. Kelley, Jr. Ji yra mokytoja, baigusi Notre Dame akademiją, Roxbury, Mass., ir Stonehill kolegiją North Easton, Mass., dabar mokytojauja šv. Tomo mokykloje Fairfield, Conn. Mr. Kelley studijuoja Fairfield universitete.

MARIJA KNIEŽYTĖ

PITTSBURGH, PA.

Tautų festivalis bus gegužės 10, 11 ir 12 Syria Mosgue salėje. Lietuviai pasirodys gegužės 10.

Lietuvos vyčiai gegužės 19 rengia išvyką į Marijos šventovę Crey, Ohio.

Lietuvių ūkio klubas — Lithuanian Country Club — ieško lietuviškos šeimos, kuri būtų klubo ir ūkio vedėjai bei prižiūrėtojai. Alga žiemos metu 250 dol., o vasarą 300 dol. mėnesiui. Kambariai nemokamai. Rašyti šiuo adresu: 960 E. 8th Ave. Munhall, Pa. Tel. HO 1-9362.

Lietuvių katalikų radijo valanda vėl pasirašė sutartį su radijo stotim vieneriem metam. Programa duodama 1.35 popiet kiekvieną sekmadienį iš WEDO stoties, 810 banga McKeesport, Pa. **Koresp.**

PHILADELPHIJA, PA. šv. Andriejaus bažnyčioje balandžio 21 pašventinta Neo Lituania korporacijos vėliava. Prie vėliavos V. Didelytė, J. Matonis ir S. Jankutė. Nuotr. V. Gruzdžio.

Neolituanų vėliavos pašventinimas

PHILADELPHIA, PA.

Neo Lithuania korporacijos Philadelphijos padalinio vėliava buvo pašventinta balandžio 21, sekmadienį, 10:30 v. šv. Andriejaus bažnyčioje. Vėliavą pašventino, pamokslą pasakė, mišias aukojo už žuvusius korporacijos narius kun. dr. K. Širvaitis. Vėliavos tėvai buvo Valerija ir Bronius Buiniai, kurie dovanojo korporacijai vėliavą. Korporacija labai dėkoja šv. Andriejaus parapijos klebonui kun. J. Čepukaičiui už suteiktą globą ir kun. dr. K. Širvaičiui už gražiai pravestas pamaldas.

Neo Lithuania korporacijos 40 metų sukakties minėjimas ir Philadelphijos skyriaus metinis susirinkimas buvo balandžio 27 Ritz Hall. Iškilmingame posėdyje kalbą pasakė dr. J. Puzinas. Buvo uždėtos juniorams spalvos. Meninėje dalyje pasirodė pianistė A. Kaulinytė ir smuikininkė B. Pumpolytė. Veikė bufetas ir buvo šokiai. (g.)

CLEVELAND, OHIO

(atkelta iš 5 psl.)

Į krepšinio ir tinklinio žaidynes balandžio 20-21 jaunimo privažiavo iš visur — Chicagos, Detroito, Rochesterio, Toronto, Hamiltono, streikavo New Yorkas, Worcesteris, ir toks "streikas" lemiamai atsiliepia tvarkai bei nuotaikai. O žaidynių rengėjams — Faskui ir vietiniam Žaibo sporto klubui — labai rūpėjo jų pasisekimas, tad buvo padaryta viskas, kas buvo galima: veikė žaidynių globos komitetas, žaidynių organizacinis komitetas, kiti įvairūs organai, sportininkams buvo priminti jų tikslai ("per sporta į veiksmingą lietuviškumą, į taurų draugiškumą, į dvasiniu bei fizinių galių ugdymą!"), prisiminta lietuvių visuomenė ("dėkojame jums už atsilankymą ir džiaugiamės, kad lietuviško atžalyno pastangas vertinate!").

Rezultatai? Apie juos galėtų būti ir ilgesnė kalba, bet į ją nesileidžiam. Tik neabejojam, kad lietuvių sportinis judėjimas yra didžiai prasmingas, todėl reikalingas. Mūsų sporto vadovai dirba naudingą lietuvišką darbą. Galėtume minėti daugelį vardų, šia proga tesitenkinsim oficialiaisiais — Fasko pirmininkas J. Nasvytis, vicepirm. V. Jokūbaitis ir dr. Alg. Nasvytis, gen. sekr. A. Bielskus, prot. sekr. E. Vadopalienė, ižd. K. Karalis, nariai J. Kijauskas ir H. Pikturna. Sporto apygardoms vadovauja: V. Bireta — Kanados, A. Vakselis — Rytų, Z. Žiupsnys — Vid. Vakarų. Krepšinio komiteto vadovas — V. Grybauskas, tinklinio komiteto vadovas — R. Babickas. Už jų — kelių šimtų sportininkių ir sportininkų armija, pasiskirsčiusi įvairių vardų klubais.

Visą šį **sportinį judėjimą** geriausiai apibūdina pats darbas. Jis — ne be sunkumų. Juos mato patys sporto vadovai, matome ir mes. Faskas žaidynių programoj atvirai pasisako: "Esamose sąlygose, gal būt, kai kas pasiges aukštesnės žaidimo klasės, geresnių rezultatų". Nuo savęs dar pridėtume: kai kas pasigesim kietesnės drausmės ir brandesnio sąmoningumo. Bet taip pat kaltos ir pačios aplinkybės: esam gi ne namie!

Vis dėlto pasiekiama ir padaroma daug! Tuo nuoširdžiai džiaugiamės ir linkim sportuojančiam savo jaunimui ko geriausios sekmės. Apie konkrečius žaidynių rezultatus tekalba tie, kurie daugiau išmano. **Esbė**

V. PETRAVIČIAUS ir J. Pautieniaus meno parodoje Los Angeles, Calif. Iš k. į d. J. Tininis, arch. E. Arbas, J. Pautienius ir rašyt. J. Balčiūnas-Švaistas. Nuotr. L. Briedžio.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Vacys Kavaliūnas — KALNŲ GIESMĖ, Draugo premijuotas romanas, išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje. Aplanką piešė P. Jurkus. 201 pls., kaina 2.50 dol.

Kotryna Grigaitytė — RUDENS SAPNAI, Draugo premijuotas eilėraščių rinkinys. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje. Aplanką piešė dail. Vida Krištolaitytė, 77 pls., kaina 2 dol.

Vytautas Volertas — UPĖ TEKA VINGIAIS, romanas, išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje. Aplanką piešė P. Jurkus. 332 pls., kaina 3.50 dol.

Leonardas Dambriūnas — LIETUVIŲ KALBOS SINTAKSĖ, trečioji papildyta laida, išleido Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje, 103 psl., kaina 2.50 dol.

ATEITIS, balandžio nr. Rašo: Augustinas Idzelis —Bažnyčia už geležinės uždangos; kun. K. Pūgevičius — Kas — ar aš?; J. Trainaitis — Tiltas; V. Klajūnė — Prisikėlimas; M. Matulionis — Hamletas; J. Trainaitis — Verboten; R. Šliažas — Apsisprendžiau už tautą; V. Liulevičius — Vasario 16 aktas ir užsienio lietuvių jaunimas; V. Klajūnė — Pasmerkimas; R. Šliažas — Spaudos apžvalga, Vytenis — Per prizmę, Darbai ir žmonės ir t.t. Numerį suredagavo R. Repšio vadovaujamas kolektyvas.

DARBININKO SKAITYTOJAM

DARBININKO administracija labai prašo neuždelsti atsilyginti už laikraštį. Raginimas sudaro naujas nereikalingas išlaidas.

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumertą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Prašau pratęsti prenumeratą 1963 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Prašau siuntinėti *Darbininką* 12 mėnesių už $5.00 (pažįstamui, neturtingiem, ligoniam)

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Siunčiu:
už prenumeratą $....., aukų $..... Viso $.....

....
(Data) (Parašas)

JOHN BALSIS, prityręs darbuose, kviečia visus užsukti į
ANTIQUE AUTO SERVICE
ir įsitikinti kad viskas atliekama gerai ir pigiomis kainomis, tai kam eiti pas svetimuosius.
Shell Gass 27¢
AUTOMATIC TRANSMISSIONS
Rebuilt - Repaired and Installed
Resealed - Parts and Labor (most cars) 19.50
Guaranteed for 12 Months or 12,000 Miles
FREE PICK UP and DELIVERY
8.88 Bonded - Lining Any Standard U.S. Cars
BRAKES RELINED
Parts and Labor
AUTOMATIC TRANSMISSIONS
Rebuilt, Repaired and Resealed
REBUILT TRANSMISSIONS from 99.50
Parts and Labor
Rebuilt Units Installed
107-56 New York Blvd., Jamaica, N. Y.
— JA 6-9026 —

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440
Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BRUČAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven 21, N. Y. Tel. VIrginia 6-9519
Salė vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS
VACYS STEPONIS, savininkas
40 East 26th Street, New York City, N. Y. • MU 3-2928
GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam
Salėje gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALĖ NEMOKAMAI
Mielai kiekvienas bus sutiktas

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS - JUVELYRAS
Auksas, sidabras, deimantai
laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

Remkite LITUANUS, lietuvių studentų informacinį žurnalą apie Lietuvą anglų kalba.
LITUANUS
910 Willoughby Avenue,
Brooklyn 21, N. Y.

REPUBLIC
Liquor Store, Inc.
322 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089
JURGIS J. JOKUBAITIS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų — šventėms bei kitokioms progoms.

RIMAS ŽUKAUSKAS ir Nijolė Jakelaitytė susituokė balandžio 20 Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Nuotr. V. Mažeilo.

JAUNŲJŲ VYČIŲ SUVAŽIAVIMAS

ATHOL, MASS.

Naujosios Anglijos Lietuvos vyčių jaunučių suvažiavimas įvyko balandžio 21. Jaunieji vyčiai dalyvavo iš Worcesterio, Cambridge, Lawrence, So. Bostono, Westfieldo ir Providence. Globojo vietos 10 kuopa.

Dauguma vyčių dalyvavo mišiose 10:30 v. ryte. Mišias aukojo ir pritaikytą pamokslą pasakė kun. Jonas C. Jutt, šv. Pranciškaus parapijos klebonas. Po mišių per šimtas jaunųjų vyčių pavalgė pietus.

Tada veteranų bei Kolumbo vyčių 4-jo laipsnio narių palydėti su vėliavomis žygiavo miesto gatvėmis prie karo paminklo, kur Margarita Šataitė, Atholo jaunųjų vyčių pirmininkė, uždėjo lietuviškom spalvom papuoštą vainiką.

Posėdis įvyko 2 v. popiet parapijos salėje. Jį atidarė ir sveikinimo žodį tarė 10-kuopos pirmininkas Alvinas Rodski ir pristatė posėdžio vedėją Margaritą Šataitę. Suvažiavusius vyčius pasveikino kun. Albinas Janiūnas iš Lawrenco, kun. Vaclovas Martinukas, atvykęs su savo grupe iš Providence. Toji grupė gražiai sudainavo keletą lietuviškų dainų.

Kiekvienos vietovės atstovai padarė pranešimus iš savo veiklos.

Pagrindinę kalbą pasakė Elena Shields, atvykusi iš Philadelphijos, Lietuvos vyčių centro valdybos vicepirmininkė, kuri rūpinasi jaunųjų vyčių veikla. Ji savo kalboje supažindino su vyčių siekimais ir skatino visus tapti gerais vyčiais.

Paskutinis kalbėjo kun. Jonas Jutt. Jis skatino jaunimą studijuoti gyvenimą, remtis gerais principais ir paskui veikti, nežiūrint, kad minia kitaip galvotų. Po to jis prisiminė dvasininko pašaukimą ir prašė į tai atkreipti dėmesį.

Posėdžiui pasibaigus, buvo laisvo laiko visiem pasikalbėti ir susipažinti. Bažnyčioje 5 v. buvo šventoji valanda, kurios pamaldas atliko kun. A. Janiūnas. Sugiedota giesmė į šv. Kazimierą.

Tuoj po pamaldų salėje buvo vakarienė, kurios parengimui vadovavo Emilija Andrulaitienė, jai talkino Stasė Jašinskienė. Ant. Šatienė, Anelė Melaikaitė, Pranciška Milosh ir Marijona Gauronskaitė. Daug pyragų iškepė parapijos moterų gildos narės.

Visiems buvo malonu matyti dvi seseles iš So. Bostono. Abi jos yra Nukryžiuotojo Jėzaus vienuolyno seserys. Sesuo Angela, prieš įstodama į vienuolyną, buvo vytė. Sesuo Andrieja neturėjo progos veikti su vyčiais. Dabar jos globojo So. Bostono jaunučius ir su jais buvo atvykusios.

Po vakarienės ir šokių visi išsiskirstė namo. Visi svečiai dėkoja vietinei kuopai už surengtą suvažiavimą ir vaišingumą. Vietos kuopos vytis Howard Beaudet te, talkinamas Kristinos Kočan, Margaritos Stačiokaitės, gražiai išpuošė salę. Konstancija Perekšlaitė padarė lietuviškus ženklus, registraciją pravedė Elena Vedlūgaitė. **Auksas ir Sidabras**

Lietuvos gener. konsulato N. Yorke ieškomi asmenys

Antanavičius, Jurgis, atvykęs Amerikon prieš I Pasaulinį Karą, buvo vedęs

Bacevičius, Juozas, iš Višakio Rūdos vl., Marijampolės apsk., gyveno Argentinoje, Buenos Aires

Deveikis, Boleslovas, Prano sūnus, gyveno Buenos Aires, Argentinoje

Dundulis, Jonas, Tomo sūnus, iš Tarpeikių km., Ukmergės apsk.

Greibuvienė (Greibus)-Burbulytė, Elena, Jurgio duktė, iš Radviliškio

Gudaitis, Stasys, ir jo sesuo Antanina, Jurgio vaikai

Jakutavičiūtė -Tiškevičienė, Levasė, ir jos sesuo Jakutavičiūtė, Uršulė

Kadzauskas, Juozas ir Vincas, Juozo sūnus, gyveno Dickson ir Scranton, Pa.

Kakčinskas, Andrius, iš Aukškalių vienk. Čekiškės parap., gyveno Brazilijoje, Sao Paulo

Kinderytė-Sedauskienė, Ona vyras Sedauskas, Vladas, ir sūnus Andriejus

Mažeika, Bronius, gimęs 1920 m. gegužės 27 d., išvykęs Australijon.

Noreikos, Jono, Lietuvos kariuomenės kapitono, žuvusio kovose, šeima prašoma atsiliepti.

Pabricaitė, Matilda, Juozo Pabricos duktė, ištekėjusi, bet vyro pavardė nežinoma, gyveno bene Scranton, Pa.

Ražauskas, Jonas, ir Vaitiekus, gyvenę Peckville

Šakotienė (Šakočius?) —Babušytė, Uršulė

Saudargas, Pranas, Elena ir Ona

Saunoris, Stasys ir jo sesuo Jadvyga, iš Sklupių km., Viekšnių vl., Mažeikių apsk., gyveno Montrealyje, Kanadoje

Šukys, Juozas, iš Miežiškių kaimo, Panevėžio apsk., Antano ir Agnietės Nakrošytės Šukių sūnus.

Tereilienė, Marija, gyvenanti Brooklyne (Mass.?), ar Brooklyn (N.Y.?)

Žukauskas, Andriejus ir Juozas, Jurgio sūnūs, iš Kalasninkų km., Eisiškių vl., Vilniaus apsk.

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Stephen Bredes, Jr
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.
Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

Vedėjas
P. Viščinis
AM bangomis 1190 kilociklų
FM bang. 105.7 megaciklų
iš
WKOX, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryto

Vedėjas
Step. Minkus
WLYN — 1360 kilocycles
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

McKEESPORT, PA.
WEDO, 810 banga
Vad. kun. Alf. Sušinskas
706 Talbot Ave., Bradock, Pa.
Sekmadieniais nuo 1:30 val. p.p.

DETROIT, MICH.
WJLB, 1400 banga
Vedėjas Ralph J. Valatka
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224
Šeštadieniais 4:30 - 5:30 popiet

HARTFORD, CONN.
WPOP, 1410 klc.
Ved. Alg. Dragūnavičius
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: CH 9-4502
Sekmadienį — 11 - 12 val. dieną

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 banga
Vedėjas Adolfas Galgalas
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
HOward 7-4176
Šeštadieniais nuo 3:30 iki 4:00 v.p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO — banga 1240-1000 kil.
ved. Ant. Paliulis
321 Robinwood Rd.
pran. Edv. Melninkas
sekmad. — nuo 12:30 iki 2 val. p.p.

CHICAGO, ILL.
Sophie Barcus
šeimos radijo programos
Radijo stotis WOPA, Oak Park, Ill.
A.M. 1490 kiloc.; F.M. 102.7 megac.
kasdien 10-11 val. r.; šešt. - sekm.
8:30-9:30 val. r.; Lietuviškos vakaruškos pirmadieniais 7-8 val. vak.

Parengimai New Yorke

Gegužės 4 — Pavasario balius Swan Club salėje, Glenwood Landing, L.I.; rengia Šviesos-Santaros Filisterių N. Y. Skyrius.

Gegužės 5 — Pavasario kaukių balius Apreiškimo parapijos salėje; rengia Maironio Šeštadieninė mokykla.

Gegužės 11 — LRKSA 115 kuopos 52 m. sukakties minėjimas su vakariene ir šokiais šv. Jurgio parapijos salėje.

Gegužės 19 — Lietuvos Atsiminimo Radijo koncertas Webster Hall, N.Y.C.

Gegužės 25 — Operetės choro metinis koncertas Apreiškimo par. salėje

Gegužės 25 — Lietuvos vyčių 100 kp. pavasariniai šokiai K of C. Salėje, Port Washington, L.I., N.Y.

Birželio 1 — Moterų Vienybės pavasariniai šokiai Maspetho liet. pil. klubo salėje.

Birželio 7-9 — Ateitininkų Federacijos nepaprastoji konferencija Waldorf Astoria viešbutyje, N.Y.C. Šokiai birželio 8 d. 8 val. vak. Empire Room. Karaliaus Mindaugo minėjimas.

Birželio 16 — Maironio Mokyklos mokslo metų užbaiga ir abiturientų išleistuvės Apreiškimo parapijos salėje

Rugpiūčio 4 — Tradicinis lietuviško radijo piknikas – gegužinė lenkų tautiniame parke, Jamaica, N.Y.

Rugpiūčio 25 — Lietuvių Atletų Klubo gegužinė Throgs Neck Stadijone, Bronx, N.Y.

Pastaba: Parengimų laiką ir vietą praneškite adresu: Adolfas Dimas, 63-33 75th Str., Middle Village 79, N.Y.

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE Call LO 3-7291

DISPLAY

CARL W. HAGMAN
PAPER CUTTERS
Sold — Bought — Repaired
59 Cliff Street, N. Y. C. 38, N. Y.
RE 2-2981

AAA
EXPERT PAPERHANGER
$1.25 per roll minimum $10.00
All work guaranteed. Special consideration to Religious groups. — PETE LABA, 2117 Vyse Avenue, Bronx, N. Y. WE 3-4939

V. T. MANCUSI
CUSTOM BROKERS
AIR FREIGHT FORWARDERS
"Time is an Element of Profit"
N. Y. International Airport
NYC Phone: 656-4880
Cable: VINTHOM

SUNNYSIDE BRAUHALL
For the Finest of Banquet Halls for Weddings, Communions, Confirmations. If you want the very best — call RA 9-9311 — SUNNYSIDE BRAUHALL, 41-06 Queens Blvd., Sunnyside, L. I.

NORGE TRAVEL BUREAU
8216 Fifth Ave., B'klyn 9, N. Y.
Shore Road 8-3900
All Steamships. Overseas and Domestic Airlines. Tours & Cruises everywhere. Special consideration to religious groups. No extra charge for our services.

BROOKLYN —
5 and 6 Large Sunny Rooms. Opposite Park and School; 18 minutes to Times Square.
$79 & $84 MONTHLY
Call Sunday — 11 A.M. to 4 P.M.:
EV 3-7300

PIANO TUNING & REPAIRS
We Service All Painos
Special consideration to Religious Groups
Call SU 7-3300 — Ext. 8157
MR. HUGO SALMAGGI

H. W. MALE - FEMALE

NURSES (Registered)
87 bed - Newly renovated Hospital, 115 miles North of San Francisco, near Lake Tahoe - Reno - Transportation, Expenses advanced - cancelled after 120 days employment - $400 month - 40 hour week - sick leave holidays - Blue Cross - Life insurance - 2 weeks vacation. Write or wire: RUTH KINNEY (R. N.)
RIDEOUT HOSPITAL
MARYSVILLE, CALIFORNIA

SUPERINTENDENT
(PRIŽIŪRĖTOJAS)
Prityręs — 32 šeimų namui, Brooklyne, Eastern Parkway sekcijoj — 3½ kambarių apartmentas, priedo geras atlyginimas.
WA 4-7447 — SL 6-3997

J. J. BOLL
CUSTOM HOUSE BROKERS
International
Air Freight Specialists
New York International Airport
Jamaica 30, L.I., N.Y.
OLympia 6-5810

P & G QUALITY FRENCH DRY CLEANERS
3 Hour Service "In Our Plant"
Free Pick-up and Delivery
Specializing in
WEDDING GOWNS
916 E. 233rd Street, Bronx, N. Y.
OL 5-9420

OLE'S FISH MARKET
Fresh Fish and Sea Food
Norse Import.
Fish pudding - Fish cakes
Fish balls
Call TE 6-9444 — Ask for OLE
7512 3rd Avenue, Brooklyn

CUESTA
MOVING EXPRESS
699 Amsterdam Avenue
New York City
LOCAL MOVING
Fas Reliable Service
MO 6-8191 — ask for Mr. Rangel

ALL CASH — in 24 HOURS
ANY HOUSE
ANY CONDITION
Top Prices Paid
Call the CRAZY IRISHMAN
MR. GAFFNEY
OL 7-4222

COOK - HOUSEKEEPER
Experienced efficient only, business couple no children, modern air-conditioned New York City apartment. Sleep in own room, bath, TV. Call Sundays TR 9-8940; Mon. til Fri. WI 7-6700 or write Box A26 Room 824, 11 W. 42 St. NYC 36, NY

HOUSE FOR SALE

— ASTORIA —
1 FAMILY BRICK, 6 rooms, 1½ baths, finished basement, garage. St. Francis of Assisi Parish. $24.000
RA 8-5095

Joseph Andrusis - TRAVEL AGENCY - REAL ESTATE - Insurance
— HAVEN REALTY —
Kelionių biuras lėktuvais ir laivais. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.
Kasdien nuo 9 iki 9 val.; Sekmadieniais popiet 1-5 val.
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N.Y. • Tel. VI 7-4477

JUOZO IR IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai šventėms vestuvėms ir pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADŽIŪNAS, sav
96-38-40 STAGG ST. BROOKLYN 6, N. Y.
Telefonas STagg 2-5938

S & G MEAT MARKET
ANTANAS VAITKUS, vedėjas
84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N.Y. • Tel. VI 9-5077
buvusi J. MIRONO MAISTO KRAUTUVĖ
340 Grand Street, Brooklyn 11, N.Y. • Tel. STagg 2-4329
Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristato į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
— We take all orders special price for Weddings and Parties —
Home-Made Bologna

Mr. & Mrs. MATTHEW MAŽEIKA
PARK FLORIST
Visokiomis progomis gėlės pristatomos
veltui — F.T.D.
89-15 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VIrginia 9-3112

Namų pardavimo bei apdraudimo reikalais kreipkitės
INSURANCE REAL ESTATE
JOHN ORMAN AGENCY
110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VIrginia 6-1800

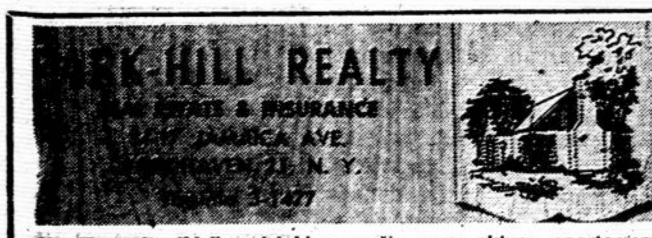

Čia Jūs rasite didelį pasirinkimą gražių namų, sklypų, apartamentų ir tai žemiausiomis kainomis. Čia galite visokeriopai apsidrausti; čia užpildomi valstybinių mokesčių - taksų blankai.
ALBERT F. PETERS - Petrauskas

HOLY LIGHT
BAŽNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ
RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION
B. KUČINSKAS, sav.
280 BOERUM ST., BROOKLYN 6, N. Y.
(212) GL 6-0200 Resid. ILlinois 8-7118

Prieinamiausiomis kainomis su labai gerom išsimokėjimo sąlygom ir pristatymu į vietą iš ONOS IVAŠKIENĖS
BALDŲ KRAUTUVĖS
galima gauti butui moderniški baldai, įvairios lempos, vaikam lovutės, virtuvės reikmenys ir k.
LITHUANIAN FURNITURE CO.
366 West Broadway,
So. Boston 27, Mass.
Off. Tel.: AN 8-4618
Res.: AN 8-5961
Krautuvėje galima gauti DARBININKĄ, pratęsti prenumeratą arba užsisakyti naujai.

Šv. Mišios už Moterų Vienybės mirusias nares bus gegužės 5, sekmadienį, 10 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje.
Pietūs — 1 val. Valaičių Arlington restorane Brooklyne. Vadovauja Ona Budraitienė.

FRANK JAKAIČIUI,
3346 Almond St., E. Philadelphia 34, Pa.,
jo žmonai ELENAI mirus, reiškia gilią užuojautą
Dėdė ir dėdienė iš Flushing, N. Y.
Jonas ir Elzbieta Jakaičiai

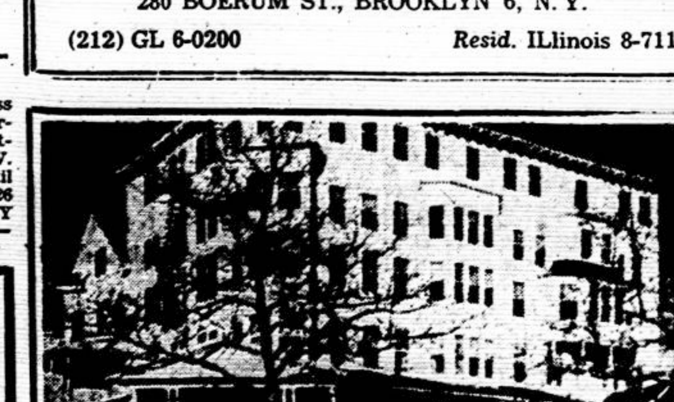

Viešbutis NIDA, prie Atlanto, atdaras visus metus
Asbury Park, N. J. • 7-tos ir Park Ave. kampe • Tel.: PR 4-7788
Švarūs kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. — Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais.
P. ir C. MACIULIAI, savininkai

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

LB New Yorko Apygardos Valdyba paskutiniame posėdyje, įvykusiame balandžio 18, nutarė paskirti lietuvių kultūrinei veiklai sekančias pinigų sumas: 100 dol. Šeštadieninei Maironio mokyklai; 50 — Matulaitienės vedamai tautinių šokių grupei, kuri ruošiasi dalyvauti tautinių šokių Šventėje Chicagoje ir lietuvių sportinių žaidinių komitetui įsigyti pereinamai taurei, jaunių lengvojoje atletikoje. Valdyba, be to, stoja nariu į Lietuvių Fondą su vienkartine 100 dol. auka. (ZJ)

Romas Kezys šį šeštadienį išvyksta į Bostoną, kur Akademinio Skautų Sąjūdžio Šventėje kalbės tema "Tėvynei ir laisvei tarnauti". Į šią šventę iš New Yorko vyksta apie 30 akademikų skautų.

Antanas Smetona, Juliard muzikos mokyklos studentas, pianistas, savo rečitalį rengia gegužės 3 8 v.v., Recital Hall, 130 Claremont Ave., New Yorke. Programoje Bacho, Schuberto, Chopino kūriniai.

Kristina Škėmaitė aktyviai veikusi studentų santariečių tarpe, išteka gegužės 4.

Birutės Šetikaitės ir Vytenio Nenorto jungtuvės bus gegužės 18 Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Abu jaunieji yra aktyvūs Akademinio Skautų Sąjūdžio nariai.

Ona Dovydaitytė-Maiko, iš Chicagos, praėjusią savaitę lankėsi pas savo pažįstamus Washingtone ir New Yorke. Ji yra duktė prof. Pr. Dovydaičio, kuris mirė Sibire 1943 m.

L. Koppienė, Darbininko skaitytoja, susirgo; gydosi namie dr. V. Paprocko priežiūroje.

Katalikių Moterų Sąjungos New Yorko ir New Jersey apskričio suvažiavimas įvyko balandžio 21 Apreiškimo parapijos salėje. Buvo aptarti kuopų einamieji reikalai. Priimtas nutarimas kreiptis į ALR Kat. moterų seimą šią vasarą Putname, kad apšvietos narės turėtų lygias teises balsuoti, kaip ir pomirtinės ar pašalpinės narės. Po posėdžio buvo vakarienė, į kurią atsilankė virš 100 žmonių. Kiekvienam teko dar po gražų margutį, kuriuos išmarginо ponia Kubilienė. Vakarienės metu programą išpildė Marijos Pečkauskaitės moksleiviai ateitininkai. Vaidinimą paruošė A. Radzivanienė, talkininkaujant, Balnienei ir Navickienei. Valdyba dėkinga rengėjams, šeimininkėms ir atsilankiusiems.

E. Sandanavičienė

Operetės choro koncertas bus ne gegužės 19 kaip buvo skelbta parengimų kalendoriuje, bet gegužės 25. Koncerte dalyvauja solistai V. Verikaitis iš Toronto ir Irena Stankūnaitė iš Elizabetho.

Dail. Adomo Galdiko kūrinių paroda atidaroma gegužės 4, šeštadienį, 4 v. popiet Philadelphijoje, žinomo lietuvio bankininko C. Čeladino vadovaujamo Liberty Federal Saving and Loan Assoc., rūmuose, 202 No. Broad St. Atidarymo žodį tars dail. Romas Viesulas. Parodą globoja Lietuvių Bendruomenės Philadelphijos apylinkės valdyba. Lankyti galima darbo dienomis — darbo banko valandomis, o gegužės 4, 5, 11 ir 12 nuo 4 iki 10 v.v.

Dail. Česlovas Janušas šiuo metu kaip dailininkas dirba Kodako bendrovėje. Ilgesnį laiką neruošė savo kūrinių parodų, turėjo amerikietį menedžerį. Dabar vėl rengiasi parododom, kurias numato surengti Baltimorėje Philadelphijoje, Bostone, Chicagoje ir kitur.

Katalikių Moterų S-gos 24 kuopos narių susirinkimas šaukiamas gegužės 5, sekmadienį, 9 val. ryto, Angelų Karalienės parap. salėje. Visos narės maloniai prašomos dalyvauti.

Petronėlė Morkūnienė, gyv. 6409 56 Rd., Maspeth, N. Y. mirė balandžio 26, penktadienį. Palaidota balandžio 30, antradienį, šv. Jono kapinėse. Laidota iš Viešpaties Atsimainymo lietuvių bažnyčios, Maspeth, N.Y. Buvo pašarvota Augusto Kodzio laidojimo koplyčioje (63 -06 Flushing Ave). Nuliūdime paliko dukterys Mrs. Mary Rohde ir Mrs. Frances Santic, sūnūs — Frank Sparauskas, Edward ir Michael Markūnai, brolį Juozapą Sniešku, o taip pat 12 anūkų ir vieną proanūką.

Vyresnio amžiaus asmuo ieško buto atskirai arba prie šeimos. Pageidaujama butas ir valgis. Kreiptis: Mr. G. Marinas, 85-27 102 Str., Richmond Hill 18, N.Y.

Išnuomojami Richmond Hill rajone pirmam aukšte naujai išdekoruoti 2 kambariai, virtuvė ir vonia. Skambinti: GL 6-3464.

SVIRLYS MUZIKANTAS ir šokėjai iš vaidinimo "Varlių Karalius". Nuotr. P. Ąžuolo.

KAS DOMISI geromis sąlygomis investuoti savo pinigus kreipiasi į diplom. ekonomistą **Juozą Audėną,** 109 Warwick St., Brooklyn 7, N.Y., telefonas **TA 7-9518**

TĖV. PETRAS BANIŪNAS, Darbininko administratorius, kalba Liet. Kat. Mot. S-gos suvažiavime balandžio 21 Apreiškimo parapijos salėje. Už stalo iš k. į d. p. Krutulienė, O. Dobrovolskienė, Tėv. P. Baniūnas, kun. A. Račkauskas, J. Terebeizienė, M. Galdikienė, A. Radzivanienė ir O. Kundrotienė. Nuotr. P. Ąžuolo.

LIETUVA IR DEMONAS VIENAME KONCERTE

Bostono lietuvių mišrus choras kas metai surengia metinį koncertą, kuriame išpildomi nauji muzikos kūriniai. Šiemet choras išpildys dvi kantatas: kantatą "Apie Lietuvą" ir **"Demono"** kantatą. Tai paskutiniai kompozitoriaus **Juliaus Gaidelio** kūriniai. Taip pat jis rašo simfonijų ir harmonizuoja liaudies dainas.

Jau senokai rengiausi kompozitorių aplankyti ir pasikalbėti koncerto reikalu. Radau pasilenkusį, rašantį gaidų sąsiuvinyje. Dūmė mažą pypkutę.

Pasveikinęs žmoną, kompozitorių paklausiau: "Tai jau rūkote daug, jei toki kamuoliai dūmų glosto garbanų sidabrą?"

Nusišypsojęs atsakė: "Raminu širdelę, kad jaunystės prisiminimais mažiau graudintųsi svečioje šalelėje".

Vaišingoji F. Gaidelienė tuojau užkaitė arbatos. Gurkšnodami ir užsikąsdami pyragaičiais, kalbėjomės apie būsimąjį koncertą. Vėl sučirškė skambutis. Julius Gaidelis tyliai pasiskundė: "Tik grįžau iš repeticijos visai be jėgų, o čia solistas Stasys Liepas skuba savo partiją išdainuoti".

Pažvelgiau į gaidomis apkrautą pianiną, nuo kurio viršaus rūsčiai žiūrėjo Beethovenas ir labai linksmai žvelgė Mozartas. Išėjau į gretimą kambarį ir kalbėjaus su ponia F. Gaideliene. Kompozitorius akomponavo solistui St. Liepai. Ilgai skambėjo galingas balsas.

Pabaigus repetuoti, šeimininkai vėl pakvietė mane ir St. Liepą prie stalo. Kalbėjomės apie Chicagos lietuvių operą, praėjusį parapijos koncertą Bostone ir apskritai apie muziko sunkią dalį turtingoje Amerikoje.

KOMP. JULIUS GAIDELIS

Ilgai kompozitorius aiškino kontrapunktą ir davė labai gražių pavyzdžių, apsistodamas kiek ilgiau ties J. Sebastianu Bachu ir jau į modernizmą palinkusi Ig. Stravinskiu. Paklausiau: "Kodėl lietuviai kompozitoriai Amerikoje vengia recenzuoti koncertus ar parašyti išsamią kritiką, pasirodžius kuriam didesniam lietuvio kompozitoriaus kūriniui?" Giliai atsiduso kompozitorius: "Esu tiesaus būdo, nesinaudoju diplomatija. Nenorėdamas susipykti, kritikų laikraščiams visai nerašau. Kaip žiūriu, nerašo recenzijų ir kiti lietuviai kompozitoriai."

Visi keturi prieš keleta metų dirbome viename fabrike ir taip pelnėmės duoną. Tai buvo garsi "Cable Akademija" — nešvari siūvykla. Vėliau išėjome ieškoti lengvesnės duonos, ir mūsų keliai išsiskyrė. Komp. Julius Gaidelis atsisakė darbo ir atsidėjo vien muzikai. Jis pamatė, kad, dirbdamas fabrike, nieko nesukurs ir nepraturtins negausios lietuvių muzikos. Bet šį žingsnį darant, reikėjo skaitytis su tais ekonominiais sunkumais, kurie komp. J. Gaidelį prislėgė. Tiesa, šalia kūrybos kompozitorius dar verčiasi muzikos pamokomis, kelis skatikus per savaitę uždirbdamas.

Buvo kiek anksčiau nuskambėjusi mintis laikraščiuose duoti komp. V. Banaičio parašytą operą "Jūratę ir Kąstytį" instrumentuoti kokiam amerikiečiui kompozitoriui, sumokant 20-25,000 dol. honoraro. Komp. Juliaus Gaidelio nuomone, tai būtų nedovanotina klaida, nes yra lietuvių kompozitorių, kurie instrumentuotų lietuviškoje dvasioje už 5000-10,000 dol.

Pagaliau palietėme naujos **"Damono"** kantatos klausimą. Teksto autorius yra Bostone gyvenąs rašytojas **Pr. Lembertas.**

"Damonas" buvo jau anksčiau parašytas keturių posmų eilėraštis. Vėliau Pr. Lembertas išplėtė kantatos reikalui. Šiame kūrinyje kompozitorius neatsisakė modernizmo krypties. Su savo mišriu choru stato pirmą kartą Bostone gegužės 5.

Už langų jau seniai buvo naktis. Išeidamas dar paklausiau: "Ko norėtumėte iš lietuvių visuomenės?"

Komp. J. Gaidelis jau kiek linksmiau pasakė: **"Bostono lietuvių mišrus choras vakarais aukoja savo laisvalaikį ir uoliai ruošiasi. "Demonas" vaizduoja gėrio ir pikto kovą, kurią pagaliau gėris laimi. Dėl to kovokime su savo apsileidimu ir ateikime į koncertų salę visi, kad chorui būtų akstino gražiau išpildyti kantatas, o dirigento širdis džiaugtųsi muzikos darbo įvertinimu ir būtų paskatinta naujiems žygiams."**

P. Kaminskas

BOSTONO ŽINIOS

Bostono universitete gegužės 12 bus lietuvių diena. Programa bus rodoma ir televizijoje. Dr. Marija Alseikaitė-Gimbutienė papasakos apie Lietuvą. Bus lietuviškų rankdarbių ir drožinių paroda. Dalyvaus Bostono lietuvių mišrus choras, vadovaujamas muz. Juliaus Gaidelio, ir tautinių šokių sambūris, vadovaujamas Onos Ivaškienės.

Tautinių šokių popietę rengia Ona Ivaškienė gegužės 19 So. Bostono aukštesnės mokyklos salėje. Pradžia 3 vl. popiet. Programoje dalyvaus lietuviai, airiai, italai, latviai, ukrainiečiai, vengrai. Lietuvišką programą išpildys lietuvių tautinių šokių šambūris, kuriam šiemet sueina 25 metai. Be to, norima patelkti lėšų kelionei į tautinių šokių šventę Chicagoje.

Lietuvių Fondo vajus. gegužės 3 d. 7 val. 30 min. vak. lietuvių piliečių salėje (368 W Broadway), kambaryje už baro įvyks organizacijų atstovų ir atskirų asmenų viešas susirinkimas aptarti būdus ir priemones, kaip sėkmingiau pravesti Lietuvių Fondui paremti piniginį vajų. Reikalas labai svarbus, todėl visi maloniai kviečiami dalyvauti. Susirinkimą kviečia Bostono LB apylinkės valdyba.

Gegužinės pamaldos. Balandžio 30 d. 7:30 val. vak. šv. Petro bažnčyioje pradedamos. Pamaldos visą mėnesį kasdien bus vakarais 7:30 val., tik sekmadieniais 2:30 val. popiet.

Akademinio Skautų Sąjūdžio Bostono skyrius gegužės 4 ruošia metinę šventę. Po uždaros iškilmingos ASS sueigos, 3:30 val. popiet bus vėliavų šventinimas, 4:00 val. fil. Romo Kezio paskaita ir 8:00 val. vak. semi-formal šokiai. Visa programa bus lietuvių piliečių draugijos III aukšto salėje (368 Broadway, So. Boston, Mass.) Bostono ir apylinkės visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti.

Maloniai Jus kviečiame į

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIJO
ir "RŪTOS" RĖMĖJŲ KLUBO
ruošiamą

PAVASARIO KONCERTĄ ir BALIŲ

Sekmad., gegužės (May) 19, 1963

WEBSTER HALL
119 E. 11th Street (netoli 3rd Ave.), New Yorke

Programoje:

Akordeonistas KAZYS DAUBARAS, iš Philadelphijos;
New Yorko VYRŲ OKTETAS, vad. Alekso Mrozinsko;
Solistai: IRENA STANKŪNAITĖ ir LIŪDAS STUKAS

Programos pradžia 4 val. p. p.
Praves akt. Kazys Vasiliauskas
Scenos dekoracija: dail. Jurgio Juodžio
Veiks *Darbininko* spaudos ir plokštelių kioskas
Šokiai 7 val. vak. Bus polkutės, valso ir tvisto konkursai.
Bilietų kainos:
$3.00—(rezervuotos vietos), ir $2.50
Studentams ir moksleiviams, taip pat vien šokiams $2.00
Laukiame Jūsų!

Jokubas J. Stukas, Direkt.

Gegužės 5-tą dieną Apreiškimo par. salėje

PAVASARIO

KAUKIŲ VAKARAS

PROGRAMOJE:

Įscenizuota pasaka "Karaliūnas Varlė"
Kaukių paradas
Vaišės
Šokiai

Rengia Maironio Šeštadieninė Mokykla
Kviečiami visi vaikai ir visuomenė
Pradžia 3 val. p. p.

Norite geros—meniškos fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKŲ
Įvairių progų — vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

WILLIAM J. DRAKE — DRAGŪNAS
ADVOKATAS
84 - 14 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N.Y.
Tel.: HIckory 1-5220

C. A. VOKET-Vokietaitis
ADVOKATAS
41 — 40 74th St.
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
ALBIN J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS
- Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. Virginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN,
INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
Funeral Home
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
Funeral Home
Inc.
PETRAS KARALIUS
savininkas
Laidotuvių Direktorius
ir Balzamuotojas
74 PROVIDENCE ST.
WORCESTER, MASS.
PL 4-6757 PL 4-1165

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER Ave.
PRANAS WAITKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
ir BALSAMUOTOJAS
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-8494

Pulkus patarnavimas naujo
JOSEPH C. LUBIN
FUNERAL HOME
546 East Broadway
So. Boston, Mass.
Priešais miesto teismo rūmus
Rūpestingai patarnaujame visuose reikaluose, atydžiai išpildome kiekvieną pageidavimą. Jūs galite pilnai pasitikėti mūsų patarnavimu iki visų smulkmenų laidojimo reikaluose.
Joseph C. Lubin
Funeral Director
Telefonas: 268 - 5185